

MIGRATIONSINSTITUTET

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

Siirtolaisuusinstituutin toimintakertomus vuodelta 1982

Activities of the Institute of Migration during 1982

Allen Seager

Migration and Proletarianization: Aspects of the Finnish Immigrant Experience in Western Canadian Coal Mining, 1880-1940

Suomalaiset Länsi-Kanadan hiilikavoksissa

Riitta Yletyinen

Siirtotyöläiset ja ulkomaalaispolitiikka Saksan Liittotasavallassa

Immigrant Workers and Policy toward Foreign Nationals in the German 'Föderal' Republic

Uusia tutkimustuloksia ja kirjallisuus-esittelyjä

Tiedotuksia

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapunutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1983

2

SIIRTOLAISUUS — MIGRATION

9. vuosikerta, 9th year

Siirtolaisuusinstituutti—Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistant Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial board:

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board
of The Institute of Migration

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Tilaushinta on 25/vuosi

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 25 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSINSTITUTET

Piispankatu 3
20500 Turku 50
puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
VTL Ismo Söderling, tutkimussihteeri
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistosihteeri
Yo.merk. Seija Sirkiä, toimistoapulainen
Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitäjä
VTM Jouni Korkiasaari, tutkija
Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS ADMINISTRATIVE BOARD OF THE INSTITUTE OF MIGRATION 1983

Toim.joht. Tauri Aaltio
Toim.pääll. Alec Aalto
Prof. Erkki Asp
Tutk.joht. Timo Filpus
Hall.siht. Fredrik Forsberg
Prof. Lars Huldén
Prof. Vilho Niitemaa
VTM Ilkka Orkomaa
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen
Dos. Tom Sandlund

Suomi-Seura r.y.
Ulkoasiainministeriö
Turun yliopisto
Työvoimaministeriö
Opetusministeriö
Helsingin yliopisto
Siirtolaisuusinstituutti
Turun kaupunki
Väestöliitto
Åbo Akademi

Kansikuva.
Eteläpohjalaisia kaivosmiehiä pyhäpäivänvietossa
Kanadassa v. 1924. Kuva J.K. Pakkajarvi/Siirtolai-
suusinstituutti

Cover:
Ostrobothnian immigrant miners enjoying a Sunday
in Canada, 1924 (Foto J.K. Pakkajarvi/Siirtolai-
suusinstituutti)

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1982

Siirtolaisuusinstituutti on perustamisestaan vuodesta 1974 lähtien pyrkinyt seuraamaan siirtolaisuudessa ja sen tutkimuksessa tapahtunutta kehitystä sekä tiedottamaan niistä eri tahoille. Näitä tavoitteita instituutti on toteuttanut lähinnä viidellä eri tavalla: (1) keräämällä ja kartoittamalla erilaista siirtolaisuuteen liittyvää aineistoa sekä ylläpitämällä arkistoa ja kirjastoa, (2) edistämällä ja suorittamalla siirtolaistutkimusta, (3) järjestämällä seminaareja, näyttelyitä ym. erilaista tiedotustoimintaa, (4) julkaisemalla siirtolaisuutta ja maassamuuttoa käsitteleviä tutkimuksia ja artikkeleita sekä (5) harjoittamalla kansainvälistä yhteistoimintaa.

Vuoden 1982 huomattavimpia tapahtumia Siirtolaisuusinstituutin toiminnassa olivat Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand -symposium, Ruotsin siirtolaisuuden näyttelyn Suomen kierros sekä kveeniseminaarin ja muuttoliikesymposium 1980:n tulosten julkaiseminen. Siirtolaisuusinstituutin mahdollisuudet vaikuttaa siirtolaistutkimuksen edistämiseen ja tekemiseen paranivat olennaisesti, kun instituuttiin saatiin tutkimussihteerin toimi vuoden 1982 alusta.

Kertomusvuoden lopulla Siirtolaisuusinstituutissa vieraili 90-vuotias amerikansuomalainen Kaarle Hjalmar Lehtinen, joka siinä yhteydessä teki instituutille 100 000 dollarin lahjoituksen. Tämän lahjoituksen merkitys Siirtolaisuusinstituutille tulee olemaan kauaskantoinen ja se tulee avaamaan uusia mahdollisuuksia instituutin toiminnalle.

Tutkimustoiminta

Siirtolaisuusinstituutin yhtenä tehtävänä on

tutkia siirtolaisuutta sekä tukea ja aktivoita eri tahoilla tehtävää muuttoliiketutkimusta. Neuvonnan ja erilaisen yhteistoiminnan osuus on lisääntynyt jatkuvasti. Yhteyksiä on ollut opiskelijoihin, tutkijoihin ja tutkimuslaitoksiin, joissa on vireillä siirtolaisuutta tai maassamuuttoa käsitteleviä tutkimusprojekteja. Erityisesti Siirtolaisuusinstituutti on voinut auttaa materiaalin, lähinnä kirjallisuuden, hankinnassa sekä joissakin tapauksissa myös tutkimusten suunnittelussa:

Kertomusvuonna on ollut käynnissä sekä laajoja tutkimusprojekteja että suppeita tutkimuksia. Seuraavassa on lueteltu aloittamisjärjestyksessä käynnissä olleet tutkimukset. Mukana on myös sellaisia instituutin ulkopuolisia tutkimuksia, joiden aihe on saatu instituutista ja joissa on käytetty instituutin tutkimusprojektin alkuperäisaineistoa:

1. Lantisen Uudenmaan muuttoliike- ja elinolosuhdetutkimuksen (tutkijana Arja Munter) käsikirjoitusta on toimitettu yhteistyössä Svenska Litteratursällskapetin kanssa, jonka sarjassa tutkimus julkaistaan ruotsinkielisenä.
2. Australian siirtolaisuuden tutkimusta on jatkettu edelleen analysoinalla Australiassa v. 1981 kerättyä alkuperäis- ym. aineistoa, kuten haastatteluja ja erilaista arkistomateriaalia sekä laatimalla käsikirjoitusta. Projektin tutkijana toimii johtaja Olavi Koivukangas.
3. Tutkimussihteerin Ismo Soderling on jatkanut maassamuuttajan muotokuva-tutkimuksen viimeistelyä. Käsikirjoitus "Maassamuutto ja muuttovierit, vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus" n. 390 sivua, saatiin valmiiksi toimikauden lopulla ja tuletaan julkaisemaan instituutin suomenkielisessä julkaisusarjassa. Tampereen yliopiston aluetieteen laitoksella on tämän tutkimusprojektin pohjalta käynnistynyt kaksi pro gradu tutkielmaa.

- 4 VTM Jouni Korkiasaari on jatkanut syksyllä 1981 alkanutta asuntohallituksen ja työvoimaministerion rahoittamaa Ruotsista Suomeen palanneita koskevaa tutkimusta. Raportin valmistuminen on rahoittajien myöntämän jatkoajan puitteissa siirtynyt seuraavalle toimintakaudelle.
- Tasta tutkimusaineistosta on irroitettu seuraavat osatutkimukset
- 4 a) Ruotsin paluumuuton alueellinen levinneisyys. Turun yliopiston sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma. Tekijänä yo Matti Simpanen
- 4 b) Paluumuutto ja työvoimapolitiikka Turun yliopiston sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma. Tekijänä yo Eija Haanpää.
- 4 c) Paluumuuttajien demograafinen rakenne ja siinä tapahtuneet muutokset. Turun yliopiston sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma. Tekijänä yo Kyllikki Klemm
5. Maaliskuussa 1982 käynnistyi muuttoliikkeen liittyvän tutkimustilanteen kartoittamiseksi ja bibliografian täydentämistä varten valtakunnallinen kysely, jonka tuloksista tullaan laatimaan tietorekisteri palvelemaan kaikkia muuttoliikkeesta ja muuttoliiketutkimuksesta kiinnostuneita.

Siirtolaisuusinstituutin edustajat pitivät toimikauden aikana erilaisissa tilaisuuksissa yhteensä 9 pyydettyä esitelmää tai luentoa (ks. Liite 1).

Seminaari- ja kongressitoiminta ja muu yhteistoiminta

Siirtolaisuusinstituutissa järjestettiin 17.-19.2. kansainvalinen Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand -symposium. Tilaisuus oli jatkoa vuonna 1978 Vaxjossa Ruotsissa pidetylle vastaavalle symposiumille ja kuului osana pohjoismaiseen Australian siirtolaisuuden tutkimusprojektiin. Tällä kertaa ensisijaisena tavoitteena oli kartoittaa Australiassa vuosina 1980-1981 kenttätöissä olleitten tutkijoiden keraama aineisto, nykyinen tutkimustilanne ja tarve. Symposiumiin osallistui Australiasta, Ruotsista, Tanskasta ja Suomesta yhteensä 20 tutkijaa.

Tulevaa tutkimustoimintaa ajatellen pidettiin tärkeänä luettelon laatimista arkisto- ja kirjallisuuslähteistä sekä Australian että Uuden-Seelannin osalta. Paatettiin myös ryhtyä keraamaan aineistoa näyttelyn ai-

kaansaamiseksi Australian eurooppalaisen asutuksen 200-vuotisjuhlallisuuksiin vuonna 1988.

Siirtolaisasiain neuvottelukunta piti kokouksensa Siirtolaisuusinstituutissa 6.5. ja tutustui samalla lähemmin instituutin toimintaan. Kokouksen aikana keskusteltiin mm. tutkimuspoliittisen ohjelman laatimisesta ja etsittiin yhteistyömuotoja.

Kansainvalinen toiminta

Siirtolaisuusinsituutti on koko toimintansa ajan pyrkinyt yhteistyöhön eri laitosten ja yksityisten tutkijoiden kanssa myös kansainvälisellä tasolla. Kertomusvuoden aikana instituutissa vierailivat mm. Suomi-Seura r.y:n kutsumina Suomen kulttuuriin ja yhteiskuntaan tutustumassa olleet ulkosuomalaislehtien päätoimittajat (13 henkilöä), Internationella sekretariatet utbildningsdepartementet, undervisning och information om mänskliga rättigheter (16 henkilöä), Euroopan Neuvoston siirtolaiskomitea (6 henkilöä), Suomi-Seura r.y:n järjestämän suomen kielen ja kulttuurin seminaarin osanottajia (41 henkilöä), Ruotsin kieli- ja kulttuuriperintokomitean (språk- och kulturarvskommitté) puheenjohtaja Birgitta Ulvhammar sekä Kaarle Hjalmar Lehtinen, Mr & Mrs Fairbanks ja Kaino U. Mattila Yhdysvalloista.

Siirtolaisuusinsituutti on myös tarjonnut tutkimustilat tri Gary Londonille Seattlesta. Hän saapui Suomeen 23.9. opetusministeriön myöntämän yhden vuoden stipendin turvin kootakseen aineistoa Amerikan lansirannikolla olevia suomalaisia koskevaa tutkimusta varten.

Dokumentointi, arkistointi ja kirjasto

Siirtolaisuusinsituuttiin on sen toimintakautena kertynyt huomattavat kokoelmat erilaisista siirtolaisuutta käsittelevästä arkisto- ja kirjastomateriaalista. Luetteloituja ja järjestettyjä lahjoituksia oli toimintakauden lopussa kaikkiaan 230 kpl. Aineisto on kertynyt pääasiassa lahjoituksina sekä kotimaasta että ulkomailta vanhoilta siirtolaisilta tai heidän

Ulkosuomalaislehtien päätoimittajat vierailivat Suomi-Seuran kutsumina Suomessa 1.3. - 9.3.1982. Eri puolille Suomea ulottunut viikon mittainen ohjelma tarjosi päätoimittajille katsauksen nykypäivän Suomeen. Kuvassa osa toimittajista tutustumassa instituutin julkaisuihin.

jalkeläisiltään ja yhdistyksiltään.

Instituutin järjestetty arkistoaineisto ja-kaantuu kolmeen pääosaan: 1) varsinainen lahjoitusaineisto, 2) valokuvakokoelmat ja 3) lehtileikekokoelmat. Hyllymetreissä mitattuna aineistoa on n. 200 m.

Arkiston lahjoittajaluettelon mukaan on lahjoituksia vastaanotettu 24:lta siirtolaisten yhteisöltä tai järjestöltä (näistä 5 on saatu v. 1982) ja 245:lta yksityishenkilöltä (näistä 40 on saatu v. 1982).

Valokuva-arkistossa on järjestettyjä suomalaista siirtolaisuutta käsitteleviä valokuvia maittain seuraavasti:

	yhteensä	näistä v. 1982 järjestetty
USA	1373	1057
Kanada	54	35
Australia	630	405
Etelä-Amerikka	247	247
Vali-Amerikka	8	8
Uusi-Seelanti	19	19
Norja	32	32
Ruotsi	150	150
Neuvostoliitto	2	2

Lisäksi järjestämättömiä valokuvia toimintavuoden lopussa oli n. 1000 kpl.

Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa on noin 2800 kappaletta siirtolaisuutta ja maassamuuttoa ja näiden taustatekijöitä käsittelevää tutkimusta tai muuta julkaisua. Kirjastoon saapuvat myös useimmat ulkosuomalaisten toimittamat ja julkaisemat lehdet eri puolilta maailmaa (Australiasta 4, USA:sta 6, Kanadasta 3, Ruotsista 13, Saksasta 2 sekä suuri joukko erilaisia tiedotuslehtisiä) ja huomattava määrä kansainvälisiä aikakauslehtiä. Kirjastoaineisto on hankittu pääasiassa vaihtosuhteina instituutin omien julkaisujen ja aikakauslehden kanssa. Siirtolaisuusinstituutin kirjasto palvelee ensi sijassa laituskirjastona mutta sieltä lainataan kirjoja myös laitoksen ulkopuolisille tutkijoille ja opiskelijoille. Tiettyyn aihepiiriin keskittyvänä erikoiskirjastona instituutin kirjasto on jo nyt hyvä lähtökohta siirtolaisuudesta ja maassamuutosta kiinnostuneille.

Näyttelytoiminta

Näyttelytoiminnassa pääpaino on vuoden

1982 aikana ollut Ruotsin siirtolaisuuden näyttelyn Suomen kierroksen järjestämisessä. Näyttely, joka kiersi Ruotsissa vuosina 1980-81 ja keräsi siellä yli 100 000 katselijaa, oli esillä ennen Suomeen siirtymistä Haaparannan kansankorkeakoulussa 18.12.1981 - 17.2.1982. Suomessa näyttely kiersi kertomusvuoden aikana yhteensä neljällä paikkakunnalla:

Pohjois-Pohjanmaan Museo, Oulu	4.6.-5.9.82	3 800 kävijää
Pohjanmaan Museo, Vaasa	10.9.-31.10.82	5 000 kävijää
Kuopion Museo, Kuopio	5.11.-5.12.82	2 492 kävijää
Keski-Suomen Museo, Jyväskylä	10.12. -(16.1.83)	(5 000 kävijää)

Näyttely on saanut myös Suomessa hyvän vastaanoton ja kiitosta varsinkin havainnollisesta ja tiedottavasta esitystavastaan.

Lisäksi kertomusvuoden alussa rakennettiin pienimuotoinen valokuvanäyttely instituutin omiin tiloihin Australian siirtolaisuudesta.

Julkaisutoiminta

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee instituutissa ja muualla tehtyjen siirtolaisuutta ja maasamuuttoa käsittelevien tutkimusten tuloksia. Julkaisutoiminnan tavoitteena on tehdä tunnetuksi eri puolilla saavutettuja tutkimustuloksia ja pyrkiä hyödyntämään ne mahdollisimman nopeasti.

Julkaisut ilmestyvät neljässä sarjassa:

	ilmestynyt	v. 1982
A-sarja, suomenkieliset	8	1
B-sarja, ruotsinkieliset	2	
C-sarja, englanninkieliset	6	1
Erikoisjulkaisut	4	1
Yhteensä	20	3

Vuoden 1982 ilmestyivät seuraavat julkaisut:

Siirtolaisuustutkimuksia A 8:

Olavi Koivukangas, Kai Lindström, Raimo Narjus (toim.), Muuttoliikesymposium 1980. Turku 19.-21.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.

Migration Studies C 6:

Arja Pilli, The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 330 s.

Erikoisjulkaisu-sarja:

Maija-Liisa Kalhama (toim), Suomalaiset Jäämeren rannoilla. Finnene ved Nordishavets strender. Turku 1982, 235 s.

Lisäksi instituutti julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää **Siirtolaisuus-Migration** -aikakauslehteä. Kertomusvuoden aikana lehdessä ilmestyi 160 sivua, 11 siirtolaisuutta käsittelevää artikkelia sekä kirja-arvosteluja ja erilaisia tiedotuksia.

Siirtolaisuusinstituutissa laadittuja artikkeleita ja selvityksiä on ilmestynyt myös eri lehdissä:

Koivukangas, Olavi

"Suomen siirtolaisuuspolitiikka olisi saatettava ajan tasalle" Helsingin Sanomat alakerta 1.2.1982.

"Emigration" Uppslagsverket FINLAND A-J Boga 1982, ss. 265-269.

"Siirtolaisuus Suomesta Australiaan" Teoksessa Ulkосуomalaisia. Kalevala-seuran Vuosikirja 62. Jyväskylä 1982, ss. 83-89.

Olavi Koivukangas ja Ismo Söderling:

"Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand symposium" Siirtolaisuus-Migration 1/82, ss. 19-25.

Talous

Siirtolaisuusinstituutti on toiminut opetusministeriöltä saamansa 500 000 markan toimintamäärärahan turvin, johon loppuvuodesta myönnettiin 62 000 markan lisämääräraha. Lisäksi instituutti on saanut Turun kaupungilta 82 000 markan vuokrahyvityksen sekä asuntohallitukselta ja työvoimaministeriöltä rahoituksen Ruotsista palanneita koskevaan tutkimukseen. Kaarlo Hjalmar Lehtiseltä toimintakauden lopulla saatu 100 000 dollarin lahjoitus tultaneen rahas-

toimaan ja sen tuotto käytetään siirtolais-
tutkimuksen edistämiseen Taseen loppu-
summa tilikauden lopussa oli 845 922,02
mk.

Toimintavuoden 1982 aikana pidetyt esitelmät ja luennot

Koivukangas, Olavi:

Suomen siirtolaispolitiikka. Kupittaan Rotary
klubin kokouksessa 6.1. Turussa.

Scandinavians in Australia - A general Review.
Esitelmä 17.2. Scandinavian Immigration to
Australia and New Zealand symposiumissa
Siirtolaisuusinstituutissa.

Suomalainen kaukosuurtolaisuus. Siirtolaisasiain
neuvottelukunnan kokouksessa 6.5. Turussa
pidetty esitelmä

Söderling, Ismo

Suomen ja Ruotsin välinen siirtolaisuus - suo-
malainen näkökulma. Esitelmä pidetty 8.3.

Opettajainkoulutuslaitoksella Turussa ruotsin-
suomalaisille lastentarhaopettajille.

Migrationen mellan Finland och Sverige och
Finlands migrationspolitik. Esitelmä pidetty
21.4. Siirtolaisuusinstituutissa Vasterhaningenin
kansankorkeakoulun opettajille ja oppilaille.

Inre flyttingen, finsk synpunkt. Pohjoismai-
nen vaestotieteilijöiden symposium 19.-21.6.
Kungälvissa Ruotsissa.

Suomen siirtolaisuuspolitiikka. Opettajainkou-
lutuslaitoksella Turussa 26.10. Göteborgin yli-
opiston lastentarhakoulutuksessa oleville opet-
tajille pidetty esitelmä

De gemensamma nordiska arbetsmarkanderna.
Pohjoismaiden pörvarioiskelijöiden NKSU-se-
minaarissa (Nordiska Konservativa Studenterna)
Turussa 30.10. pidetty esitelmä.

Migrationens samhälleliga aspekter samt mino-
reteter och minoritetspolitik i Norden. Linköping-
in yliopiston jatkokoulutusohjelmaan kuuluva
esitelmä 10.11. Työväen Akatemiassa Kauni-
aisissa

Activities of the Institute of Migration during 1982

The most significant events in the 1982
activity of the Institute of Migration were
the "Scandinavian Immigration to Australia
and New Zealand" symposium, the circula-
tion throughout Finland of an exhibition
on Swedish migration and the publication
of three new migration studies. Opportuni-
ties for the Institute of Migration to affect
the advancement and performance of migra-
tion studies were improved noticeably as
the Institute acquired a research secretary
position from the beginning of 1982.

At the end of the year, 90-year old
Finnish-American Kaarle Hjalmar Lehtinen
visited the Institute of Migration and at that
time presented \$ 100,000 to the Institute
for the advancement of migration studies.

During the year, there were in progress
both extensive research projects as well as
more narrow explorations of various aspects
of migration. Research secretary Ismo
Söderling has put the finishing touches on
his study of the living conditions and changes

in those conditions among migrants from
one Finnish municipality to another in
1977-78. Jouni Korkiasaari, MA, has contin-
ued his study of return migration from Swe-
den to Finland and Olavi Koivukangas his
study of migration to Australia. Advising
students and cooperation with researchers
and research institutes has been vigorous.

The Institute of Migration has received
very considerable collection of various
archival and library materials on migration.
This material has been collected primarily
through donations and exchanges, both
domestic and foreign. The organized archival
material is divided into three major sections:
1) general archival materials, 2) collections
of photographs and 3) collections of news-
paper clippings. Measured in meters of shelf
space, the material is some 200 meters.

The library contains about 2 800 pieces
of research and other publications on
external and internal migration. The library
also receives most of the newspapers publish-
ed by Finns living abroad as well as many
international periodicals.

The Institute of Migration publishes the

results of studies treating external and internal migration.

During 1982, the following publications appeared:

- Olavi Koivukangas, Kai Lindstrom, Raimo Narjus (eds.), Muuttoliikesymposium 1980. Turku 19 - 21.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Siirtolaissuustutkimuksia A 8, Turku 1982, 402 s
- Arja Pili, The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Migration Studies C 6, Turku 1982. 330 s

Maija-Liisa Kalhama (ed.) Suomalaiset Jäämeren rannoilla. Finne ved Nordishavets strender. Turku 1982. 235 s.

In addition, the Institute publishes the quarterly **Siirtolaisuus-Migration**. During 1982, the periodical printed 11 rather extensive articles on migration as well as book reviews and various items of information, all totaling 160 pages.

Allen Seager

MIGRATION AND PROLETARIANIZATION: ASPECTS OF THE FINNISH IMMIGRANT EXPERIENCE IN WESTERN CANADIAN COAL MINING, 1880-1940

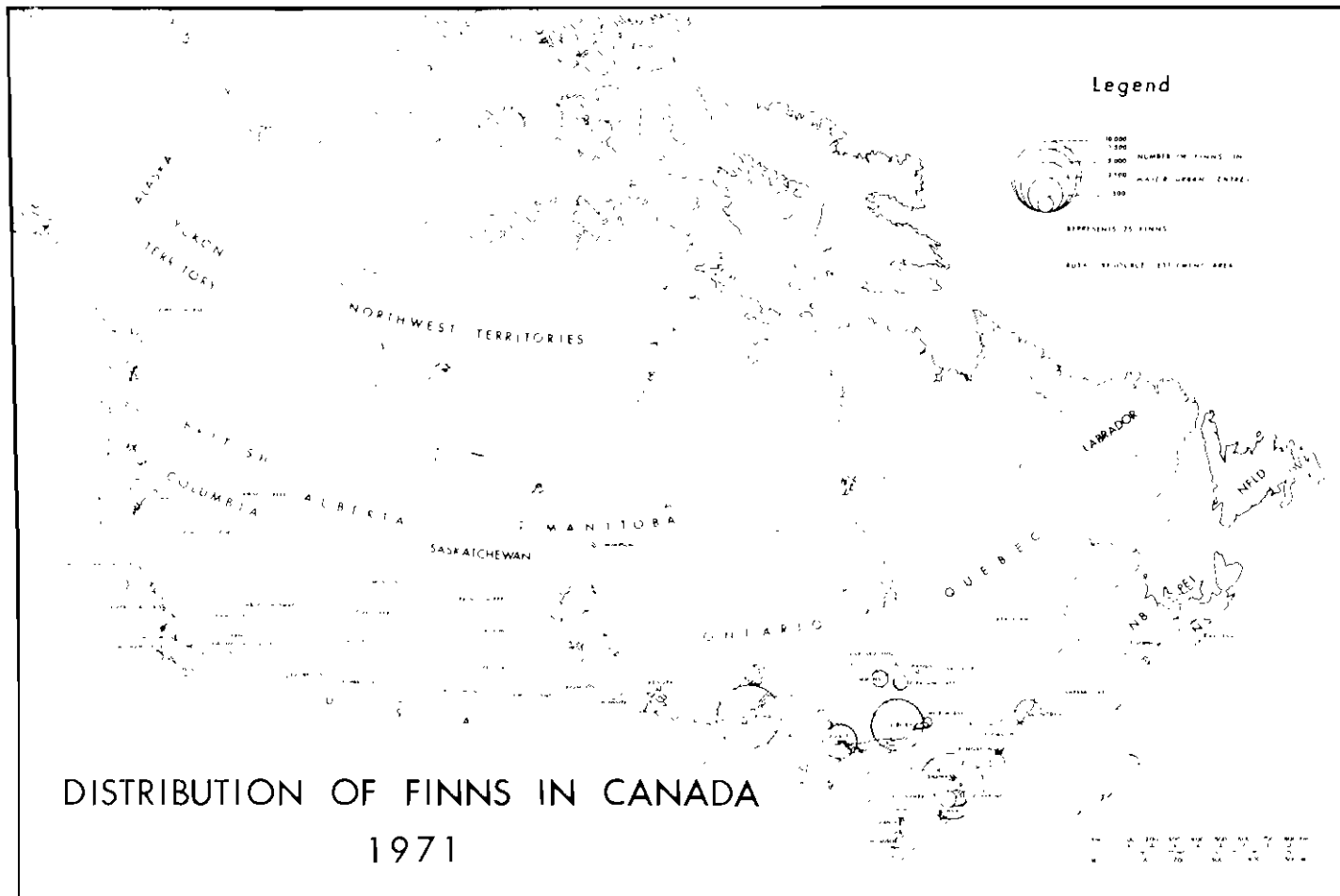
Allen Seager holds a doctorate from York University, Toronto, Canada (1982) and has published articles on various topics in Canadian labour history. He is an Assistant Professor of History at Simon Fraser University, Burnaby, British Columbia, Canada.

The immigrant experience in industrializing America in the 19th and 20th centuries remains a topic of deep and abiding interest for historians on both sides of the Atlantic, and both sides of the 49th parallel. What and who were the human materials in this process? How did their experience in the New World transform their lives and culture? And what impact did the immigrants themselves have on the transformation of North American society?

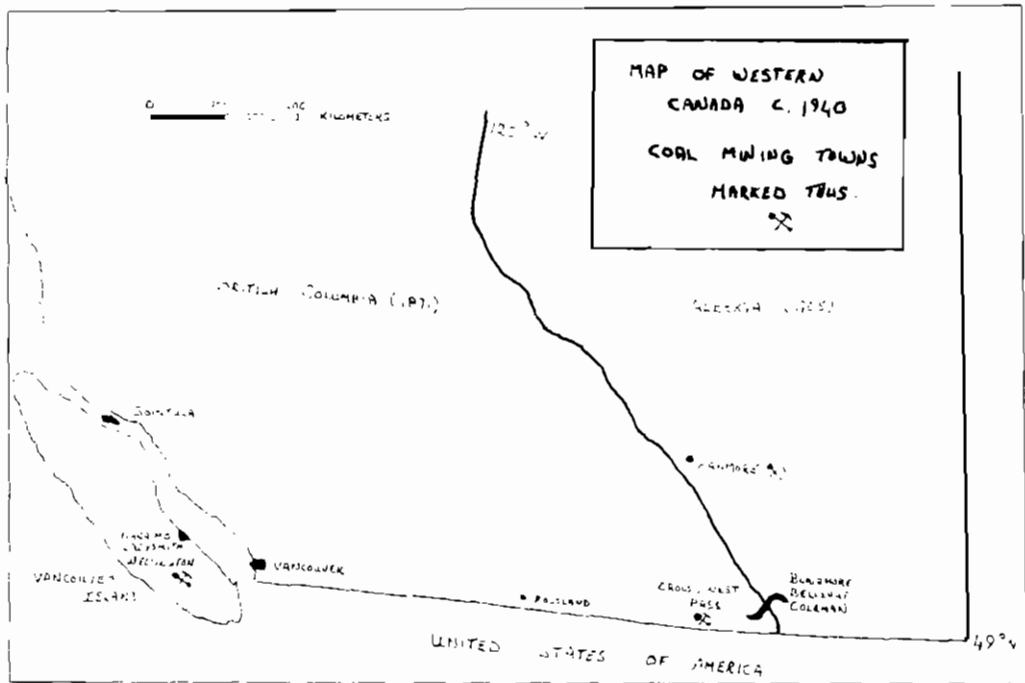
Finnish migration into the mining districts of Canada and the United States was an accident of history, geography, and most of all, of economics. Unlike, say, the Welsh collier or Cornish tin miner little in the background of the Finnish immigrant prepared him for the industrial experience in the Pennsylvania coalfields, the Great Lakes Iron Range, the Ontario gold mines, or the Comestock Lode.¹ Their choices dictated by the harsh realities of the immigrant labour market, the Finnish miners quickly developed the basic techniques of economic

survival; by degrees, pit labour became part of the ethos and culture of the Finnish-American and Finnish-Canadian working class.² Meanwhile the original settlements, at first mere colonies of single males, exerted a natural attraction for those who followed, and immigrant-industrial communities slowly emerged. Nonetheless, these communities were seldom permanent. Economic conditions uprooted workmen again and again, a situation which at once helped feed the miners' basic sense of grievance, and helped foster feelings of industrial and ethnic solidarity spread across the widest terrain. The miner in Leadville, Colorado, discovered that he faced the same "enemy" and spoke the same language as the miner at Wellington, British Columbia - as the remarkable memoir of Oskari Tokoi, North American trade union militant and later, Social-Democratic Prime Minister of Finland (1917-18), makes clear.³

Tokoi once toiled in the collieries of James Dunsmuir, future Premier of British

Source: Statistics Canada, 1971 Census of Canada (Bulletin 13-2), Polyphone, Finns in Ontario Fall 1981, Vol. 3 No. 2.

Columbia (a Conservative), on Vancouver Island, and belonged to the local chapter of the Western Federation of Miners, North America's first important socialist trade union. His remarks on Vancouver Island in the late 1890's - "a desperate blind alley" - ring true with the later comment of William Braes, an English-speaking Socialist who wrote in 1913: "a short period on the Island crushes out the last spark of hope that they (the immigrants) will ever be able to improve their lot by running away from the enemy."⁴ These experiences were universal, and eventually provoke a broadly similar response among all mine workers, militant unionism and often "radical" political insurgency.

A particularly interesting question posed by the experience of proletarianization of Finnish mine workers in North America is the degree to which this, as opposed to the influence of Old Country ideas, helped shape the contours of Finnish-American and Finnish-Canadian labour movements. Kuitunen writes that "Finnish Canadian socialism

was strongly influenced by radicalized Finnish miners."⁵ A majority of the founding locals of the Finnish Socialist Organization of Canada (chartered in 1911) appear to have been located in mining districts in Ontario and the West.⁶ While some important studies in the American context have recently appeared, the study of Finnish Canadian mining communities has only begun.⁷ This paper offers some preliminary comment on the case of Finnish mine workers in the coalfields of two western Canadian provinces, British Columbia and Alberta, during the period 1880-1940.

As of 1921 (the first year for which such data are available), 25 per cent of British Columbia's small community of Finns, numbering 1,837 in all, lived in that province's coal towns: most in the Nanaimo-Ladysmith-Wellington district on Vancouver Island. Fifteen per cent of Alberta's Finns, numbering 1,264, were found in the coal towns, all but a handful in two districts situated along the bituminous coal range of the eastern Rockies: Canmore, and further

south, the Crow's Nest Pass (Blairmore-Coleman-Bellevue).⁸ The majority of Alberta Finns were rural settlers (36 per cent of whom were, as of 1921, actually American-born Finns). Most of B.C.'s Finnish population was concentrated in four separate communities: metropolitan Vancouver; the hard-rock mining town of Rossland; the Island coal towns; and the fishing and agricultural community of "Sointula" (Malcolm Island) on the West Coast.

"Sointula"—a community based on the famous Utopian project of Matti Kurikka between 1900 and 1905—might well be considered within the context of the history of the Finnish Canadian coal-mining community, since the bulk of Kurikka's followers were in fact Vancouver Island colliers "seeking to escape the slavery of the mines."⁹ In any case, between Sointula, Nanaimo, Rossland, Canmore, and Crow's Nest Pass there existed for several decades an important Finnish immigrant associational network knitted together by family ties, internal migration, trade unionism (Sointula's fishermen carried on the tradition of unionism they inherited from the mining community within the context of their own peculiar situation), and ethnic organization. The Finnish Socialist Organization (later the Finnish Organization of Canada: which was no less socialist!) maintained branches in all major rural and urban Finnish communities in western Canada, including, until the late 1930's, lodges and halls in the coal towns of Ladysmith, B.C., Canmore and Coleman, Alberta.¹⁰

A small sample of place names of mine workers' next-of-kin drawn from the payroll of the West Canadian Collieries Ltd. in Alberta (Blairmore-Bellevue mines) indicates that Finnish mine workers had emigrated from scattered localities in Finland and the United States. In the 20th century at least there is little evidence of direct migration by large groups of Finns to the coal-mining areas.¹¹

The first Finnish settlement in western Canada appeared in the Vancouver Island

coalfield sometime after the opening up of the famous "Wellington seam" by the Scottish coal master Robert Dunsmuir during the winter of 1870-1. The Finnish presence can be traced as far back as the 1880's, but there seems to be no agreement among historians as to its origins. Professor Wilson states that Finns were attracted to British Columbia during the construction of the Canadian Pacific Railway (1880-1885). Aili Anderson notes that prior to 1880 "a few Finnish sailors on United States ships had stopped for coal at Nanaimo and North Wellington." Joel Poikonen sheds more light on the matter in the recently-published **Chronicles of Ladysmith**. According to the tradition of the Vancouver Island community, the Finnish pioneers actually emigrated from Alaska in the aftermath of the Russian-American Purchase in 1867. They are said to have been the second sons of "prosperous farmers" in the Grand Duchy—presumably recruited for the Czarist colonial service—who brought with them to the B.C. collieries their "love of culture" and Lutheran religion.¹²

The proletarianization of these and other migrants occurred within the context of an industry—coal mining—noted for relatively high wage rates affording opportunities for family formation and home-ownership among the miners. A shockingly heavy price, however, was paid by miners in terms of life and limb. Five colliery disasters on Vancouver Island between 1879 and 1889 took the lives of 322 miners; four in the Crow's Nest Pass between 1902 and 1914 killed 347 men. At Bellevue, Alberta, for example, in 1910, a mine disaster wiped out one shift comprised of 12 Italians, 8 Finns, 5 Poles, 2 Icelanders, 2 Ukrainians, a Hungarian, a Rumanian, and a Briton—which gives some idea of the multi-national character of the mine labour force at that time. The mass funeral held for the Bellevue men was said in the local press to have been "the saddest drama ever enacted in these parts", and such experiences did a great deal to foster a sense of collective solidarity among the mine workers.¹³

MINERS GROUP
INTERNATIONAL COAL & COKE COMPANY
COLEMAN ALBERTA SEPTEMBER - 1923
PHOTO BY BRAINDLEY & GUSHUL

MINE WORKERS AT COLEMAN, CROWS NEST PASS, ALBERTA (home to Local #44, Finnish Organization of Canada, 1911-1939). Such group photographs were made up into postcards, which immigrant miners often sent overseas to friends and relations. Courtesy of the Gushul family, Blairmore, Alberta.

In the years 1901-1920 alone there were not less than 121 strikes in the coal mining industry of British Columbia and Alberta, which employed a grand total of 15,552 workers in 1921. Of the 7,303 coal miners in the two provinces who participated in the referendum held on affiliation with the "One Big Union" in 1919, 95.6 per cent endorsed the idea—which was condemned as Bolshevik by all respectable labour leaders in North America. But the coal miners had their own ideas, which were publicized between 1907 and 1919 in their own newspaper, the **District Ledger**, which spread the gospel of socialism in a variety of languages: French, English, Italian, Slavic, and not least, Finnish. "There is much groping for words to express what we mean . . . especially with foreign-speaking comrades who speak only a little English," wrote Coleman, Alberta Socialist Tom Beattie in 1919, adding that "the old Finnish local . . . has 16 members and expect to have 30 next meeting."¹⁴

Within the specific context of Finnish-immigrant response to industrial capitalism in the western Canadian coalfields a distinctive pattern of organization and self-activity early emerges. On the one hand, we find the pattern of cultural assertion embodied in the "Finn Halls," which long pre-dated, in fact, the Finnish Socialist Organization in most if not all communities. An all-Finnish temperance society, called **Aallotar** was formed among the miners in the Wellington seam in 1891. Although ostensibly religious in its original incarnation (after 1900, Finnish miners acquired a reputation, which may or may not have been entirely justified, as militant anticlericals), Lindström-Best offers an illuminating insight into the proletarian ideology of the rank-and-file membership of the temperance order through the eyes of one coal miner named Kyösti: "Many cannot understand why an ordinary worker needs knowledge; is it not enough for a miner to know where to drill the hole and how much powder to put into it . . .?"

Kyösti definitely disagreed.¹⁵

On the other side of the coin, there is the pattern of class assertion by the Finnish-immigrant mine workers within the broader contours of the common labour movement. All the miners had a saying: "It was not love, but a selfish idea that brings us together"--the idea of collective bargaining. Again, to cite an early example from Vancouver Island, we find in 1891 upon the executive of the Miners and Mine Labourers' Protective Association at the Dunsmuir mines "one German, one Belgian, one Italian"--and one "Russian Finn."¹⁶ This union led a particularly bitter and protracted strike in 1890, which James Dunsmuir blamed on "agitators from Rossland"--which might well have included a handful of Finns.¹⁷ When the Western Federation of Miners convened its first meetings on Vancouver Island in 1902, they were called together at the Finn Hall at Ladysmith.¹⁸

The Finn Hall at Canmore doubled after 1910 as the headquarters for the local Ukrainian Social Democrats. Two men, in turn, controlled the affairs of the United Mine Workers local in Canmore during World War I: N. D. Thachuk, secretary of the Ukrainian Social Democrats, and John Lauttamus, leader of the local Finnish Organization!

The Finnish community halls in the Crow's Nest Pass (first at Lille, later at Coleman) were notorious for parties and boxing matches--invitations extended to all, although a near-riot occurred with members of the Swedish faction following a boxing match at Christmas, 1912, bad calls by the referee allegedly throwing the contest to "Halmar the Swede"--as well as politics and Finnish cultural activities. Again, the supposed "radicalism" of the Finnish miners should be put into perspective. A Socialist candidate for Parliament in Nanaimo lost the elections of 1908 by a mere 190 votes, and the great majority of the voters were Anglo-Canadians. An Irish-Canadian Socialist was elected to the Alberta legislature from the Crow's Nest Pass in 1909: Italians, Slovaks (who

were deeply Catholic), Welshmen and others besides the red Finns put him there.

The coal miners collectively suffered a series of major defeats between 1914 and 1924 which brought to a close the great epoch of militancy and radicalism in the coal towns. The industry itself declined steadily in the 1920's and 1930's. Many workers left in search of other jobs, and the western Canadian communities received virtually no increment of population from the post-1920 emigration of Finnish citizens and refugees to Canada (including the redoubtable Tokoi, former Prime Minister.)

The unions were either destroyed or passive throughout most of the inter-war period, though one exception was the town of Blairmore, Alberta (where lived, in 1931, 37 Finns, 10 of whom worked at the local colliery). The Blairmore miners fought and won a violent strike in 1932 and went on, in 1933 to elect a "Miners' Town Council" said to be dominated by the Communists. (The mayor, an Englishspeaking Communist, received a mandate of 76 per cent in 1944.) Behind the union at Blairmore stood the Women's Labour League, organized in 1928 under the leadership of Anna Apponen, whose husband was a disabled miner. It seems that Anna Apponen, featured speaker at the 1930 May Day demonstration (where she made a plea for women's rights and unemployment relief), participated in the Karelian emigration in 1931. Her colleague Mary North, despite her English surname, Finnish-born, carried on the work of the women's organization, which may be seen as part of the legacy of the long tradition of proletarian feminism of the Finnish-Canadian communities.¹⁹

By this time, the Finnish Organization in the coalfields was in a state of advanced decline, and no longer commanded much enthusiasm from a dwindling and largely "assimilated" Finnish working class community. "We take part in the (strike) struggle . . . but we ten cannot do anything special," wrote the Finnish union members at Blairmore to the Toronto headquarters in 1932

Mine workers at Copper Cliff, 1893. The Canadian Copper Company's mine at Copper Cliff was the first mine in Canada from which nickel-copper ore shipments were made (in 1886) and also the first to employ Finnish Canadian workers. Source: Polyphone, Finns in Ontario Fall 1981, Vol. 3 No 2

With few financial resources available to them, the Canmore and Coleman locals surrendered their halls in the 1930's.²⁰ The Crow's Nest activists met in private homes for a few more years, then concluded that the Finnish Organization had simply outlived its usefulness.²¹ It is undoubtedly true that the younger generation, to the extent to which they were even retained by the industrial community, would have considered themselves "Canadians" rather than "Finns" -- a problem of cultural identity not entirely solved by the self-professed proletarian internationalism of the Finnish Organization's leadership.

Mary North wrote an eloquent memoir of Local 44 (Crow's Nest Pass) sometime prior to the outbreak of World War II. She recalled her own initiation into the rites of the Finnish worker-community:

The meeting opened with the singing of the 'Internationale.' I had never heard it before (this, circa, 1910) and it was very moving. Each time afterwards I heard them sing it I thought of that moment, and wondered what impact it had on others who had come, like me, to the Golden West. . .

She waxed philosophical about the demise of the order, proud of the collective and individual accomplishments of its pioneers and militants. "We are after all," she concluded, "only actors in a larger drama."²²

Notes

- 1 recent work on Finnish mining communities in North America includes M. E. Kaups, "Finns in the Copper and Iron Ore Mines of the Great Lakes Region, 1864-1905: Some Preliminary Observations," in M. G. Karni et al (eds.), *The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives* (Turku, 1975); M. G. Karni, "The Finnish Socialist Tradition and the Minnesota Strike of 1907," in D.J. Ollila (ed.), *For the Common Good: Finnish Immigrants and the Radical Response to Industrial America* (Superior, Wis., 1977); and Arnold Alanen, "Finns and the Corporate Mining Environment of the Lake Superior Region," in M. G. Karni (ed.), *Finnish Diaspora II: The United States* (Toronto, 1981).
- 2 for a miners' eye view see Vienna C. Maki, "Memoirs from the Minnesota Iron Ore Mines, 1908, by Matti Pelto," *Finnish Americana* =5 (1982:3); also the unpublished *Journal of the Ontario gold miner, Victor Koski*, Archives of the Multicultural History Society of Ontario, Siirala Papers (original and English-language typescript), n.d.
- 3 *Idid.*; see also Oskari Tokoi, *Sisu: The Autobiography of the First Premier of Finland* (New York, 1957)
- 4 *Ibid.*, pp. 47-50; Wm. Braes, "Heads I Win, Tails You Lose," *Western Clarion* (Vancouver), August, 1913.
- 5 Al Kuitunen, "The Finnish-Canadian Socialist Movement, 1900-1918," unpublished research paper, Dept. of History, University of Calgary (1979), p. 24. The radical phenomenon in Canada is explored with some sensitivity in two articles in the collections, *Ethnicity, Power, and Politics in Canada* (Toronto, 1981), edited by Jorgen Dahlie and T. Fernando: Varpu Lindstron-Best, "The Socialist Party of Canada and the Finnish Connection," and E. W. Laine, "Finnish-Canadian Radicalism, the First Forty Years."
- 6 *Canadian Suomalainen Järjestö 25 vuotta* (Sudbury, Ont., 1936), p. 37.
- 7 Kuitunen, *op. cit.*; Allen Seager, "Finnish Canadians and the Ontario Miners' Movement," *Polyphony* vol. 3, -2 (Fall, 1981: Toronto).
- 8 *Dominion Census Report 1921*
- 9 Aili Anderson, *History of Sointula* (Vancouver, 1970: based on Matti Halminen's 1936 Finnish-language edition); J. Donald Wilson, "Matti Kurikka: Finnish Canadian Intellectual," *B.C. Studies* 20 (Winter, 1973-74), *Dreams of Utopia* British Columbia Sound Archives Publication (Victoria, 1980)
- 10 partial records of the coal-town lodges of the Finnish Organization of Canada are found in the PAC, FOC Papers, vol. 3, f. 4 (Canmore Local =45, 1917-1919), f. 5 (Crow's Nest Local =44, 1915-1919); vol. 12, f. 48 (Local 45, 1931-1933); f. 50 (Local 44, 1931-1939).
- 11 the process of migration and settlement in the coal regions is discussed in Douglas Cass, "Aspects of Ethnicity in Southern Alberta Coal Mining Camps 1880-1920" (unpublished research paper, University of Calgary, Dept. of History, 1979) and Allen Seager, "A Proletariat in Wild Rose Country: The Alberta Coal Miners, 1905-1945" (Ph D dissertation, York University, Toronto, 1982) ch 2.
- 12 J. Donald Wilson, "Finns in British Columbia Before the First World War," *Polyphony* Vol. 3 -2 (Fall, 1981), p. 55; Anderson, *History of Sointula*, *op. cit.*, pp. 1-2; Joel Poikonen, *The Finnish Community, Chronicles of Ladysmith and District* (Victoria, B.C., 1981) pp. 309-313.
- 13 for the Bellevue mine disaster see the *Blairmore Enterprise*, various issues, December,

- 1910, and the uniquely well-documented account by David J. Bercuson, "Tragedy at Bellevue," *Labour/le travailleur* 3 (1978). Official records of coal-mine fatalities were kept in British Columbia after 1877 and in Alberta after 1905.
- 14 Public Archives of Manitoba, R.B. Russell Papers, Winnipeg Strike Trail Records Exhibit "I", corres Socialist Party of Canada Local # 93, Tom Beattie to Chris Stephenson, 6-27 February, 1919. During World War I, both the Socialist Party and the Finnish Organization locals in the coal-mining communities were more-or-less dormant and/or suppressed. I have discussed this period in miners' history at length elsewhere. cf. A. Seager, "Socialists and Workmen: The Western Canadian Coal, Miners' Movement, 1900-1920," paper read at the American Historical Association Annual Meetings, Washington, D.C., 1982.
- 15 Wilson, "Finns in British Columbia," op. cit.; Varpu Lindstrom-Best, "Fist Press: A Study in Finnish Canadian Handwritten Newspapers," *Polyphony* Vol. 3 #2 (Fall, 1981), p. 65.
- 16 British Columbia, Sessional Papers, 1891, "Evidence, Select Committee on Wellington Strike," p. ccxxxiii, Testimony of John Sugett (document courtesy of Dr. R. A. J. MacDonald of the University of British Columbia)
- 17 "Strike at Wellington," *Victoria Colonist* 21 May 1890, and other numbers
- 18 Dominion of Canada, Sessional Papers, 1904, "Evidence, Royal Commission on Industrial Disputes in the Province of British Columbia," pp 40-41, Testimony of James Pritchard.
- 19 for the Women's Labour League and its leadership see, among other documents: FOC Papers, vol 12, f. 50, Local 44, Minutes 24 April, 1928; Public Archives of Canada, Communist Party of Canada Records, Box 1, f. 11, corres., Alberta district, 1930-31, Mary North to Tom Ewen, 8 October, 1930, and other items; "May Day Celebrated by Workers . . . Mrs Apponen Spoke for Women," *Coleman Journal*, 8 May, 1930, Dept. of Labour Library, Hull, Canada, Proceedings of the Annual Convention, Mine Workers' Union of Canada, 1934--a convention Attended by a dozen women delegates, including "Mrs. Matti Paavola" from Canmore and other notables.
- 20 FOC Papers, vol. 12, f. 50, Local 44 Minutes, 3 April, 1932, Vaino Ross to Central Committee, 7 April, 1933. See also documents listed in n. 10.
- 21 "We have gathered with the intention of closing this local . . . (political) disagreements were not the reason why we have lost members . . . Those who left just thought it should be stopped." *Ibid.*, Local 44 Minutes, las entry, 5 December, 1939
- 22 *Ibid.* vol 13, f. "Mary North, History of Branch #44, Crow's Nest Pass," Finnish-language manuscript, n.p., ca. 1936. I wish to thank Mrs. Helen Tarvainen of the FOC, Dr. Edward Laine of the Public Archives of Canada, and Varpu Lindstrom-Best, York University, Toronto, Canada, for their co-operation and help in researching these documents

Suomalaiset Länsi-Kanadan hiilikaivoksissa

Kun suomalaiset siirtolaiset alkoivat asettua Kanadan Länsirannikolle 1880-luvulla, joutuivat he hankkimaan elantonsa hiilikaivoksista. Dunsmuirin kaivokset Brittiläisessä Kolumbiassa tulivat heille tutuiksi samoin Nanaimo, Ladysmith ja Wellington Vancouverin saarella sekä Albertan provinssissa Canmore, Kalliovuorten rautuonella ja siitä etelään Crow's Nest Passin alueella Blairmore, Coleman ja Bellevue.

Hiilikaivosten ankeat työolosuhteet ja etenkin lukemattomat onnettomuudet kehittivät työntekijän soidaarisuutta ja radikaalisuutta. Yksin omaan 5 kaivosonnettomuutta Vancouverin saarella vuosina 1879-1889 tappio 322 kaivostyöntekijää ja Crow's Nest Passin alueella oli vuosina 1902-1914 neljä onnettomuutta, joissa kuoli 347 työmiestä. Bellevuen kaivosonnettomuudessa vuonna 1910 kuoli nim. 12 italialaista, 8 suomalaista,

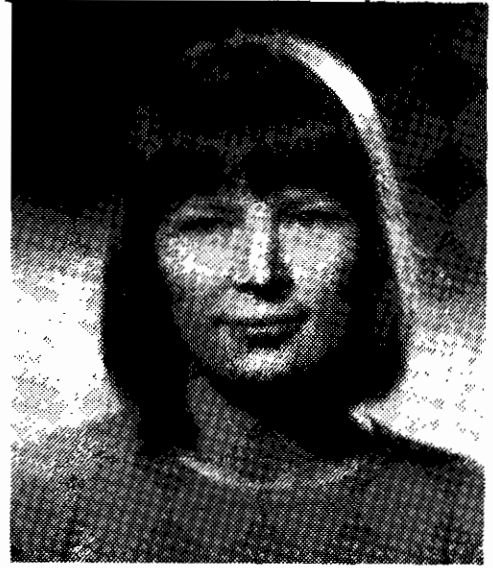
5 puolalaista, 2 islantilasta, 2 ukrainalaista, unkarilainen, romanialainen ja englantilainen.

Järjestäytyminen ei ollut helppoa monien eri kansallisuuksien keskeillä. Suomalaiset olivat kuitenkin aktiivisesti mukana alusta alkaen. Heita tukivat omat monikayttötalot (haalit) ja myöhemmin Suomalaisen Sosialisti järjestön läpi Kanadan kulkeva verkosto. Varsinkin Albertassa suomalaiset olivat usein yhteistyössä ukrainalaisten kanssa.

Myös naiset radikalisoituivat naissa-olosuhteissa. Blairmoren Women's Labour Leaguen puheenjohtajana toimi 2 suomalaista naista ensin Anna Apponen ja hänen Karjalaan muuttonsa jälkeen Mary North.

Kolmekymmentä vuotta suomalaisten toiminta hiilikaivosalueilla hiljeni. Kaivoksia suljettiin ja suomalaisia muutti muille alueille. Pula-aikana myöskin ammattiliitot heikkenivät. Eikä uusi sukupolvi enää tarvinut suomenkielistä organisaatiota.

SIIRTOTYÖLÄISET JA ULKOMAALAISSPOLI- TIKKA SAKSAN LIIT- TOTASAVALLASSA

Riitta Yletyinen on asunut Länsi-Berlinissä 9 vuotta. Hän on tutkimut usean vuoden ajan siirtolaisten koulutusongelmia. Oheinen artikkeli perustuu hänen asken ilmestyneeseen tutkimukseensa "Sprachliche und kulturelle Minderheiten in den USA, Schweden und der Bundesrepublik Deutschland. Ein minderheiten- und bildungs-politischer Vergleich. 1982, 265 s.

Saksan Liittotasavallassa asuu n. 4,6 miljoonaa ulkomaalaista. Heidän osuutensa Liittotasavallan väestöstä on runsaat 7%.¹⁾ Ulkomaalaisen työväestön määrä on laskenut hieman viime vuosina liikkuen kahden miljoonan paikkeilla. Suurimman ulkomaalaisryhmän muodostavat turkkilaiset. Heitä on tällä hetkellä runsaat puolitoista miljoonaa, joista yli puoli miljoonaa on työelämän palveluksessa.²⁾ Turkkilaisväestö on keskitynyt suuressa määrin mm. Länsi-Berliiniin, missä heitä on n. 116 000. Liittotasavallan seuraavaksi suurimmat ulkomaalaisryhmät ovat jugoslaviaalaiset (n. 640 000), italialaiset (n. 620 000), kreikkalaiset (n. 300 000) ja espanjalaiset (n. 180 000).

Ulkomaalaisen työvoiman värvääminen

Siirtotyöläisten värvääminen ei ole mikään uusi ilmiö Saksan talouselämässä.³⁾ Vuosi-

sadan vaihteessa Ruhrin alueen hiilikaivoksissa työllistettiin tuhansia puolalaisia. Myös fasistinen Saksa turvautui vieraaseen työvoimaan. Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina tukivat Liittotasavallan "talousihmettä" merkittävästi eri itäeuroopan maista ja DDR:stä tänne tulleet pakolaiset.

Liittotasavallan uusi siirtolaisuusliike on kuitenkin määrällisesti vertaansa vailla. Samoin kuin muutkin teollistuneet länsieuroopan maat aloitti Saksan Liittotasavalta siirtotyöläisten värvääminen 50-luvun lopulla. Italian kanssa tehtyä sopimusta seurasivat 60-luvulla Espanjan, Kreikan, Turkin, Marokon, Portugalin, Tunisian ja Jugoslavian kanssa solmitut sopimukset työvoiman virallisesta värväämisestä. Ulkomaalaisen työvoiman määrän ollessa 1959 vain 167 000, se saavutti 1973 2,3 miljoonalla tähän astisen huippunsa. Ulkomaalaisen työvoiman virallinen värvääminen lopetettiin 1973

työmarkkinapoliittisista syistä. Siirtotyöläisten määrä on laskenut sen jälkeen n. 2 miljoonaan. Ulkomaalaisväestön määrä on sen sijaan lisääntynyt, sillä kauimmin täällä asuneet siirtotyöläiset ovat hakeneet omaisensa tanne tai perustaneet perheitä. Myös syntyvyysluvut ovat huomattavasti korkeammat kuin saksalaisväestön.

Tilanne on kehittynyt vastoin alkuperäisiä virallisia kaavailuja. Siirtotyöläiset ovatkin tulleet jäädäkseen ja alkavat vaatia vähitellen myös poliittisia oikeuksia.⁴¹ Sveitsiläisen kirjailijan Max Frischin 1960-luvulla lausumat sanat kuvaavat mitä sattuvammin Liittotasavallankin ulkomaalaispoliittista dilemmaa: kutsuttiin työvoimaa ja tulikin ihmisiä.⁵¹

Ulkomaalaispolitiikka⁶¹

Ns. vierastyöläisten käyttäminen talouden jaloilleen saamiseksi ei ollut väliaikainen ilmiö, kuten alunperin ajateltiin. Tarkoitus oli ollut työllistää ulkomaalaisia aina tarpeen mukaan ja vaihtaa heitä n. 4-5 vuoden välein taas uusiin, nuoriin ja terveisiin työläisiin. Käytännössä ns. rotaatio ei kuitenkaan toiminut. Vierastyöläiset eivät sopeutuneet olemaan vain työvoimaa. Saksan Liittotasavallassa on ajat sitten jo virallisellakin tasolla myönnetty, että ulkomaalainen työvoima on taloudellinen valttomattömyys. On tarpeellista integroida ainakin osa heistä. Loput saavat tyytyä työvoimareservin osaan. Kaikesta huolimatta ulkomaalaisten oikeudellinen ja sosiaalinen asema on edelleenkin turvaton.

Oikeudellisen aseman perusta on ns. ulkomaalaislaki, jossa on määritelty mm. oleskeluluvan myöntämisperusteet. Laki jättää paljon viranomaisten, ns. ulkomaalaispoliisin, tulkinnan varaan. Esim. oleskeluluvan myöntämisen tärkein edellytys on Saksan Liittotasavallan "edut". Mikä milloinkin Liittotasavallan "etu" on, voidaan tulkita sopivasti tilanteen mukaan. Tähän saakka se on tarkoittanut ennen kaikkea työmarkkinapoliittista tilaa.

Työlupa ja oleskelulupa ovat toisistaan

riippuvaisia. Ulkomaalaisella ei ole mitään oikeutta vaatia kummankaan jatkamista. Poikkeuksen tekevät Euroopan talousyhteisön jäsenmaiden työläiset. He eivät tarvitse oleskelu- ja työlupaa. Talouskriisi on lisännyt ulkomaalaisten turvattomuutta. Mm. oleskelulupien saanti on vaikeutunut. Länsi-Berliinissä n. vuosi sitten voimaan tulleiden määräysten perusteella 18 vuotta täyttäneelle siirtolaisperheen nuorelle myönnetään oleskelulupa, jos hänen oleskelunsa on laillisesti kestänyt vähintään viisi vuotta, jos hän käy koulua, opiskelee tai on tyosuhteessa. Vielä kotimaassa olevista perheen jäsenistä voivat tulla tanne alle 16 vuotiaat lapset (kristillisidemokraattien uusimpien kaavailujen mukaan alle 6 vuotiaat), mikäli molemmat vanhemmat asuvat täällä. Isovanhemmille, tadeille ym. omaisille ei myönnetä oleskelulupaa. Tällaiset määräykset erottavat perheitä tai pakottavat heidät palaamaan takaisin kotimaahansa vasten tahtoaan. Toinen ulkomaalaisten "vähentämiskonsti" on vielä suunnitteluvaiheessa. Eläke- ja sosiaalimaksujen takaisin antamisen toivotaan lisäävän paluualttiutta.

Oleskelulupa saatetaan myös kieltää jo pieninkin rikkeen takia tai ulkomaalaisen anoessa sosiaalilupaa; viimeisten tietojen mukaan jopa sellaisissakin tapauksissa, jos ulkomaalaisen oletetaan joskus tulevaisuudessa joutuvan turvautumaan sosiaalilupaan. Oikeus sosiaaliluvan hakuun on vain teoriaa.

Varsinkin kristillisidemokraattien hallitsemisissa osavaltioissa otetta ulkomaalaispolitiikassa on kiristetty viime aikoina. Juuri sellaisista ulkomaalaisista, joista pelätään koituvan ongelmia, yritetään päästä eroon. Edellä kuvatut varsin epähuomaanit määräykset koskevat ennen kaikkea turkkilaisia työttömiä, kouluttamattomia ja kielitaidottomia nuoria.

Samalla kun ulkomaalaisten määrää yritetään vähentää, on tanne jääviin kohdistuva assimilaatiopaine lisääntynyt. Hallitsevan puolueen, kristillisidemokraattien, tällä hetkellä harjoittamaa politiikkaa voi luonnehtia hieman kärjistetyksi seuraavasti: joko lähdet tai saksalaistut.⁷¹ Ns. integraatio-

politiikka, joka käytännössä on assimilaatioita, kärsii pahasta ristiriidasta. Ulkomaalaiselta vaaditaan mukautumista, vaikka varsinaisen immigraation mahdollisuutta ei olekaan. Assimilaatio nähdään ainoana keinona ratkaista syntyneitä ongelmia, ei ole huomioitu, että juuri assimilaatiopaine sekä oikeudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus ovat vasta saattaneet aiheuttaa koko "integraatio-ongelman".

Eriarvoisuus

Integraation tarpeellisuus on tiedostettu Liittotasavallassa jo kauan, mutta edellytykset etenkin turkkilaisten integrointiin näytävät olevan huonot. Turkkilaisten tilanteesta löytyy yhtäläisyyksiä mm. USA:n metropolien syrjittyjen vähemmistöjen tilanteeseen.⁸⁾ Turkkilaiset ovat alhaisemmissa sosiaalisissa asemissa. He työskentelevät enimmäkseen teollisuudessa sekä palveluammatteissa ja tekevät saksalaisiin verrattuna yksitoikkoisempaa, vaarallisempaa, terveydelle haitallisempaa ja huonoimmin palkattua työtä. Heille jäävät sellaiset työt, joihin ei löydy muuta työvoimaa. Tyypillisiä aloja ovat rauta- ja metalliteollisuus, rakennusala sekä valmistavan teollisuuden eri alat kuten esim. kumiteollisuus.

Eriarvoisuus kuvastuu myös asuinympäristössä. Turkkilaisväestö asustaa paljolti vanhoissa usein jo purkutuomion saaneissa taloissa. Asunnot ovat ahtaita ja niistä puuttuvat usein kaikki mukavuudet. Varsinkin Länsi-Berliinissä vanhat työläiskaupunginosat ovat muuttumassa turkkilaisgettoiksi. Mm. Kreuzbergin kaupunginosan katukuvaa dominoi turkkilaisväestö omine kauppoineen, kahviloineen, ravintoloineen, matkatoimistoinen jne. Saksalaiset nimittelevät Berlin-Kreuzbergiä tästä syystä "pikku Ankaraksi" ja "puolikuun kaupunginosaksi". Kantäväestö on elintason kohentuessa tai viimeistäänkin turkkilaisten lisääntyessä siirtynyt Kreuzbergistä "parempi maineisiin" kaupunginsiin. Saksalaisväestön ennakkoluulot ovat muiden tekijöiden ohella edistäneet gettojen syntyä.⁹⁾

Vihamielisyys ulkomaalaisia kohtaan

Saksan Liittotasavallan ulkomaalaisongelmat ovat kärjistyneet viime vuosina. Ulkomaalaisiin kohdistuvasta suoranaisesta vihasta on tullut yksi tämän päivän polttavista poliittisista kysymyksistä. Vihan kohteena ovat etupäässä kolmannen maailman eri maista kotoisin olevat pakolaiset sekä turkkilaiset siirtotyöläiset.

Liittotasavallan taloudellinen lama on ollut omiaan edistämään ennakkoluuloja. Ulkomaalainen saa helposti syntipukin roolin: hän vie saksalaisilta työpaikat, miehiltä naiset jne. Moni saksalainen ajattelee, että työttömyysongelma ratkaistaisiin häätämällä ulkomaalaiset pois kotimaihinsa. Työmarkkinatutkimukset osoittavat kuitenkin varsin selvästi, etteivät ulkomaalaiset vaaranna saksalaisväestön työpaikkoja. He keskittyvät sellaisiin talouden sektoreihin ja ammatteihin, joihin saksalaista työvoimaa ei löydy. Siirtotyöläiset kuuluvat niin oleellisesti tämän maan talouteen ja hyvinvointiin, että talous romahtaisi heti ilman heitä. Oikeudellisesti katsoen on tietenkin mahdollista ajaa suuri osa siirtotyöläisistä takaisin kotimaahansa. Saksan Liittotasavalta kieltäytyy jyrkästi olemasta siirtolaisia vastaanottava maa, vaikka se on ollut käytännössä sitä jo kauan. Vihamielisen ympäristön lisäksi siirtotyöläinen saa kokea jatkuvaa turvattomuutta.

Turkkilaisten ja saksalaisten välistä kanssakäymistä ei juuri ole, eivätkä saksalaiset sitä erään kyselyn mukaan erikoisemmin toivokaan.¹⁰⁾ Ennakkoluulot turkkilaisia kohtaan ovat huomattavasti syvempiä kuin esim. italialaisia ja kreikkalaisia kohtaan. Kulttuurinsa vuoksi turkkilaiset vaikuttavat vieraammilta ja erilaisemmilta. Heitä pidetään laiskoina, likaisina ja väkivaltaisina. Yleisimpiä haukkumanimiä ovat "Kannacke", "Kümmeltürke" (kuminaturkkilainen) ja "Knoblauchfresser" (valkosipulin ahmija). Myös turkkilaisista tehdyt vitset kuvastavat ilmapiiriä: mikä ero on juutalaisilla ja turkkilaisilla? Juutalaisilla se on jo takana pain. (se tarkoittaa kaasukammiota)

Talojen seinille ja Berliinin muuriin il-

mestyy yön aikana kirjoituksia, joissa vaaditaan "ulkomaalaisia ulos", "turkkilaisia ulos", "Saksaa saksalaisille" jne. Viime aikoina on myös anonyymien kirjeiden ja puhelujen määrä lisääntynyt. Varsinkin turkkilaisnaisia pelotellaan, uhkaillaan ja haukutaan. Ympäri Saksan Liittotasavaltaa perustetaan ryhmiä, jotka keräävät kansalaisadressia ulkomaalaisia vastaan ja vaativat ulkomaalaisvastaista kansanäänestystä "Ausländerstop". Eräs kansalaisten aloitteesta perustettu ryhmä nimittää itseään "Saksan kansan puolustusliitoksi". Tunnesävyisessä kiihkeässä ulkomaalaisvastaisessa keskustelussa vilhtelevat silloin tällöin nationalistiset termitkin. Saksalaisuuden pelätään tuhoutuvan ulkomaalaisten saadessa ylivaltaa, kuten eräs heidelbergiläinen professoriryhmä julistaa manifestissaan. Tiedotusvälineiden valistus ulkomaalaisten tilanteesta ja ennen kaikkea heidän tarpeellisuudestaan on kuin puhetta tyhjiille seinille. Rationaaliset argumentit eivät tehoa. Ulkomaalaisvastaiset asenteet ovat päässeet ainakin keskivertosaksalaisen ajattelussa valloilleen. Ulkomaalainen on joutunut syntyypukiksi taloudellisille ja sosiaalisille ongelmille. Ulkomaalaisvastainen ilmapiiri voi johtaa tulevaisuudessa todella vakaviin konflikteihin Saksan Liittotasavallassa. Näyttää myös paljolti siltä, että Liittotasavalta toistaa ulkomaalaispolitiikkaansa muiden siirtolaisuusmaiden tekemiä virheitä, joita ne nyt yrittävät oikoa. Siirtotyöläiset tuskin pystytään assimiloimaan, sillä he haluavat säilyttää kulttuurinsa. Parantamalla siirtotyöläisten sosiaalista ja oikeudellista asemaa Saksan Liittotasavalta voi luoda perustan integraatiolle, jonka päämäärä ei ole enää vähemmistökulttuurien hävittäminen vaan kulttuurien moniarvoisuus.

Viitteet

- 1) Ulkomaalaisten lukumäärät ovat seuraavista lähteistä: Statistisches Bundesamt; Amtliche Nachrichten der Bundesanstalt für Arbeit; Der Bundesminister für Arbeit und Sozialordnung.
- 2) Siirtotyöläisistä käytetään yleisesti ns. vierastyöläissanaa (Gastarbeiter) -vieraanvaraisuudesta tuskin on kyse.
- 3) Katso esim. K. Dohse, *Ausländische Arbeiter und burgerlicher Staat. Genese und Funktion von staatlicher Ausländerpolitik und Ausländerrecht. Vom Kaiserreich bis zur Bundesrepublik Deutschland*, Königstein/Ts. 1981; Ch. Klessmann, *Der Zug nach dem Westen: Polen im Ruhrgebiet*, in: Kursbuch 62, 1980; S. Geislerberger (Hrsg.), *Scharzbuch: Ausländische Arbeiter*, Frankfurt/M. 1972
- 4) Vrt. *Initiativkreis Gleichberechtigung "Integration"*, *Stellungnahme der Ausländer zur Ausländerpolitik*, Berlin, 1981
- 5) M. Frisch, *Öffentlichkeit als Partner*, Frankfurt/M. 1979, 6. Aufl.
- 6) Vrt. mm. E. Gehmacher u.a., *Ausländerpolitik im Konflikt*, Bonn 1978; H. -H. Heldmann, *Ausländerrecht. Disziplinarordnung für die Minderheit*, Neuwied, 1974; katso myös R. Yletyinen, *Sprachliche und kulturelle Minderheiten in den USA, Schweden und der Bundesrepublik Deutschland. Ein minderheiten- und bildungspolitischer Vergleich*, Frankfurt/M. 1982
- 7) Vrt. esim. *Der Senator für Gesundheit, Soziales und Familie, Ausländerbeauftragter, Miteinander leben, Ausländerpolitik in Berlin*, Berlin 1982
- 8) Katso R. Yletyinen, op.cit.
- 9) Katso J. Hoffmeyer-Zlotnik, *Gastarbeiter im Sanierungsgebiet. Das Beispiel Berlin-Kreuzberg*, Hamburg 1977
- 10) Vrt. *Der Regierende Bürgermeister von Berlin (Hrsg.), Befragung deutscher und ausländischer Haushalte zur Ausländerintegration in Berlin*, Berlin 1980; vihamielisyyteen vrt. mm. *Der Spiegel* Nr. 38/1980, "Raus mit dem Volk", *Bomben und Hetzparolen - in der Bundesrepublik wächst der Hass gegen die Ausländer*"; *Die Zeit* vom 5.2.1982; *metall* Nr 12/1982, "Verheizt und verhetzt. Die Vorurteile gegenüber Ausländern werden stärker."

Immigrant Workers and Policy toward Foreign Nationals in the German Federal Republic

The German Federal Republic has some 4.6 million foreigners -- more than seven percent of the population. The largest group of foreigners is comprised of Turks, whose numbers are about 1.5 million. The next largest groups are Yugoslavs (app. 640 000), Italians (app. 620 000), Greeks (app. 300 000) and Spaniards (app. 180 000).

The recruiting of immigrant workers is not a new phenomenon in the German economy. Like other industrialized Western European countries, the Federal Republic began recruiting immigrant workers during the 1950's. Their recruitment was, however, halted in 1973 due to employment policies. The number of immigrant workers has since declined, but, conversely, the foreign population has increased as immigrant workers who have been there longer have brought their loved ones to Germany or have started families there. Moreover, the birth rate for foreigners is higher than for Germans.

The situation has developed contrary to original official projections. The use of so-called guest workers to get the economy on its feet did not turn out to be a temporary phenomenon. The Federal Republic has had to admit that foreign labor is an economic necessity. Despite all this,

the legal and social position of foreigners continues to be insecure.

The problems of foreign nationals in the Federal Republic of Germany have been exacerbated in recent years. The outright hatred focussed on foreigners has become one of the burning political questions of the day. The objects of hatred are primarily the refugees from various Third World countries and the Turkish immigrants. The Federal Republic's economic slump has had its own part in fostering prejudice. Many Germans think that the unemployment problem could be resolved by expelling the foreigners. However, labor studies clearly show that foreigners do not threaten German jobs; instead, they work in those economic sectors and occupations in which the German work force is not found.

It appears quite evident that the Federal Republic of Germany is repeating in its policy toward foreign nationals the same mistakes that other host countries have made and are now trying to correct. Immigrant workers can scarcely be assimilated, since they wish to preserve their culture. By improving the social and legal position of the immigrant workers, the German Federal Republic could create a base for integration, the goal of which would no longer be eradication of the minority culture but rather implementation of the value of cultural diversity.

UUSIA TUTKIMUSTULOKSIA JA KIRJALLISUUSESITTELYJÄ

Jouko Korkiasaari:

Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet Siirtolaisuustutkimuksia A 9, Siirtolaisuusinstituutti, Turku 1983, 289 s.

Siirtolaisuusinstituutissa on juuri ilmestynyt työvoimaministerion ja asuntohallituksen rahoittama tutkimus, jossa selvitettiin Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneiden henkilöiden ominaisuuksia, paluun syitä ja muuttoprosessia sekä paluun muuton tilastollisessa kehityksessä ja palanneiden demografisessa rakenteessa tapahtuneita muutoksia 1970-luvulla. Tutkimus perustui tilastoihin sekä palaajilta itseltään saatuihin tietoihin, jotka kerättiin postikyselyinä lähettämällä kyselylomake 1500 lle Ruotsista palanneelle aikuisikäiselle henkilölle. Vastausprosentti oli 69,2, mikä oli selvästi korkeampi kuin vastaavissa aikaisemmissä tutkimuksissa. Tutkimuksen teoreettisina lähtökohtina pohdittiin paluumuuton luonnetta lähinnä yksilön näkökulmasta ja käytännön lähtökohtina viranomaisen paluumuuttoon kohdistamia toimenpiteitä. Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti joitakin keskeisiä tutkimustuloksia.

Koko rekisteröidyn muuttoliikkeen historiassa on vain kaksi ajankohtaa, jolloin paluumuutto Ruotsista on ollut suurempaa kuin muutto Ruotsiin. Ensimmäisen kerran Suomi sai muuttovieraita vuosina 1971-74, jolloin palanneita oli 17 600 henkilöä enemmän kuin lähteneitä. Toinen muuttovieron kausi alkoi vuonna 1981 ja jatkuu edelleen. Vuosina 1981 ja 1982 Suomeen palasi yhteensä 22 700 henkilöä ja Ruotsiin muutti 11 500 henkilöä. Muuttovierot oli siis 11 200 henkilöä.

Paluumuutto on suuntautunut pääosin samoilta alueilta, joilta lähtömuutokin on ollut suurinta. Keskimäärin 43 % paluumuutosta suuntautui 1970-luvulla Pohjanmaalle ja Pohjois-Suomeen, 42 % Etelä- ja Lounais-Suomeen ja 15 % Keski- ja Itä-Suomeen. Tutkimuksesta ilmeni, että 78 % palasi samaan laanin ja 62 % samaan kuntaan, josta oli Ruotsiin lähtenyt. On kuitenkin todettava, että tulopakkakunnalle ei useinkaan jaada pysyvästi, vaan monet muuttavat melko pian uudelleen.

Tutkimuksen mukaan paluun syyt ovat ensisijaisesti ei-taloudellisia eli sosiaalisia ja itsensä toteuttamiseen liittyviä sillä vain 10-15 % tutkimus henkilöistä mainitsi jonkin taloudellisen tekijän

tarkeimmaksi paluunsa syyksi.

Yksittäisistä syistä olivat tärkeimpiä lasten tulevaisuuden järjestäminen (17 %), kotiseutu-kaipuu ja viihtymättömyys Ruotsissa (18 %), perhesuhteen ja yksityiselämään liittyvät tekijät (16 %) ja opiskelu tai varusmiespalvelun suorittaminen Suomessa (15 %).

Tutkimuksen keskeisenä piirteenä oli ns. paluumuuttajatyypin muodostaminen ja paluumuuttoprosessin tarkastelu näiden tyyppien mukaan. Aikaisemmista tutkimuksista poiketen muuttajatyypin muodostamisessa otettiin samanaikaisesti huomioon useita muuttajan ominaisuuksia (19). Analyysin tuloksena saatiin kuusi paluumuuttajan "perustyyppiä", jotka nimettiin seuraavasti:

- 1) korkeasti koulutetut,
- 2) vanhemmat perheeliset,
- 3) nuoremmat perheeliset,
- 4) opiskelijat
- 5) nuoremmat sopeutumattomat ja
- 6) vanhemmat sopeutumattomat.

Paluumuuttajatyypit erosivat hyvin selvästi toisistaan sekä ominaisuuksiltaan että muuttosyiltään ja muuttoprosessiltaan (ks. taulukko seur.siv.)

Palanneiden suurimpina ongelmoina korostuivat työn löytäminen ja taloudellinen toimeentulo sekä hyvin monilla myös asuminen. Työttömyysaste oli vastaushetkellä 21 %. Ruotsissa ennen paluuta työttömyysaste oli ollut 9 %. Kärkkilään n. kolmasosa ilmoitti itseltään olevan vaikeuksia työn löytämisessä. Puolison osalta tilanne oli vieläkin huonompi. Noin viidesosalla palaajista olikin huomattavia ongelmia taloudellisessa toimeentulossa ja noin puolella ainakin jonkin verran.

Näitäkin ongelmoita olivat olleet työssä sekä ennen että jälkeen paluun, oli elintaso laskenut huomattavasti, sillä henkilökohtainen nettopalkka oli paluun seurauksena alentunut reaalisesti keskimäärin 25 %. Koko talouden ansiotuloista vastaava pudotus oli vieläkin suurempi. Kaikista vastaajista 60 % arvioi, että kotitaloutensa toimeentulon heikentyneen ainakin jonkin verran ja vain 13 % katsosi sen parantuneen.

Koetuista ongelmista huolimatta suurin osa oli kuitenkin elämänsä tyytyväisempi kuin Ruotsissa ollessaan. Ainpa lähes kaksi kolmasosaa olisikin palannut Suomeen varmasti ja n. kolmasosa melko varmasti jos olisi tiennyt Suomen olosuhteista

Taulukko 1. Paluumuuttajan muotokuva: Ruotsista palanneiden tyypillisimmät ominaisuudet paluumuuttajatyypin mukaan

Ominaisuus	Kork. koulu- tetut	Vanh. per- heell.	Paluumuuttajatyyppi			Vanh. sopeu- tumatt.
			Nuor. per- heell.	Opis- keli- jat	Nuor. sopeu- tumatt.	
Ikä (vuotta)	25-34	30-40	25-35	20-25	20-29	35-45
Siviilisaaty	naima- ton/ naimi- sissa	naimi- sissä	naimi- sissa	naimaton	naimaton	naimaton/ naimi- sissa/ eronnut/ leski
Perhekoko (henkiloa)	2.1	4.2	3.4	1.2	1.3	1.4
Koulutus	korkea- koulu	kansa- koulu	ammatti- koulu	lukio	kansak./ ammattik.	kansa- koulu
Oloaika Ruotsissa ($\bar{x}$)	3 v.	9 v.	7 v.	1.5 v.	2.5 v.	6 v.
Tärkeimmät paluun syyt	Tavoit- teen saa- vuttami- nen (39 %)	Lasten tulevai- suus (61 %)	Lasten tulevai- suus (56 %)	Opiskelu/ varusmie- palvelu (58 %)	Viihtymät- tomuus Kotiseu- tukaipuu Perhesuh- teet Yksityis- elämä Työllisyys	Kotiseu- tukaipuu Työllis- uus Yksityis- elämä Työllisyys Viihty- mättömyys

ennen paluuta sen mitä tiesi vastausherkellä. Paluutaan katuvia oli vain 13 %. Toisaalta yli puolet aikoi jossain vaiheessa muuttaa pois nykyiselta asuinpaikkakunnaltaan, joskin vain viidesosa lähimman vuoden sisällä. Tärkeimmiksi syiksi mainittiin tyonsaanti, paluu entiselle kotipaikkakunnalle, viihtymättömyys, ammatissa eteneminen ja paremmat ansiot sekä opiskelu. Suurin osa aikoi muuttaa Suomen rajojen sisällä. Takaisin Ruotsiin aikovia oli vajaa kymmenesosa kaikista vastanneista ja lähes saman verran oli muualle ulkomaille aikovia.

Tutkimuksessa todettiin, että palaajien kokemat ongelmat ovat luonteeltaan kahdenlaisia: toisaalta muutosta itsestään suoranaisesti aiheutuvia ongelmia ja toisaalta muutosta riippumattomia yhteiskunnan rakenteellisiin tekijöihin liittyviä ongelmia. Ensinnä mainittuja ovat mm. tiedon hankintaan, muuton järjestelyihin ja muuttokustannuksiin liittyvät vaikeudet, jälkimmäisiä taas työn- ja asunonsaantivaikeudet. Tutkimuksessa katsottiin, että palaajien vaikeimpiin ongelmiin, työn- ja asunon-

saantiin, ei juurikaan voida vaikuttaa asettamatta palaajia erityisasemaan maassa asuviin nähden. Se ei olisi myöskään nykyisen paluumuuttopolitiikan mukaista. Toimenpiteet rajoittuvat näin ollen lähinnä muutosta itsestään suoranaisesti aiheutuvien ongelmien poistamiseen.

Paluumuuton tulevan kehityksen arvioitiin riippuvan ratkaisevasti Suomen ja Ruotsin taloudellisesta kehityksestä sekä Ruotsissa asuvien suomalaisten määrästä. Paluumuuton katsottiin asteittain vähenevän jo senkin vuoksi, että Ruotsiin muutto on nykyisellään hyvin vähäistä. Ruotsin taloudellisen tilanteen paraneminen voi myös olennaisesti hidastaa paluumuuttoa. Ruotsiin muuttoon siltä tuskin olisi kovin suurta vaikutusta, koska työvoiman tarve todennäköisesti pyrittäisiin tyydyttämään Ruotsissa jo olevalla työttömällä työvoimalla. Vaikka paluumuutto vähenisikin, saattaa muuttotase silti jatkua Suomelle muuttovoittoisena Ruotsin muuton pysyessä vähäisenä.

Jouni Korkiasaari

Alpo Juntunen,
Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonoman aikana ja karkotetut Siperiassa. Suomen vankeinhoiton historiaa, osa 3, Oikeusministeriön vankeinhoito-osasto ja Siirtolaisuustutkimuksia A 10 Siirtolaisuusinstituutti. Helsinki 1983, 210 s.

Arbetet på Juntunens avhandling om användningen av förvisning till Sibirien som straffform i Finland under den autonoma tiden startades inom ramen för det av professor Vilho Niitemaa ledda emigrationsprojektet vid Turun Yliopisto. En stor del av de finlandare som under 1800-talet hamnade i Sibirien som kolonister, var sådana som dömts för brott av olika slag. Juntunens avhandling har p.g.a. amnets art dock kommit att behandla flera olika problemkomplex. Den belyser finlandarnas i och för sig anspråkslösa roll vid Sibliens kolonisation, den är ett bidrag till fängvårdens historia och den tangerar stuligen de rysk-finländska relationerna, frågor som rör förhållandet mellan rysk och finländsk lagstiftning och rättspraxis.

I det ryska imperiet, som särskilt i sina asiatiska delar förfogade över ett enormt, glesst befolkat territorium användes deportering sedan länge som en straffform. Redan vid Borgå landdag år 1809 lades inom prästeståndet fram ett förslag att förvisning till Sibirien skulle börja tillämpas också hos oss, närmast för livstidsfångar. Förslaget godkändes inte av de andra stånden bl.a. med motiveringen att införande av förvisning till Sibirien hade förutsatt en lagändring. Tanken på att utnyttja Sibirien också i den finländska fängvården levde kvar och fick ny näring bl.a. av den trängsel som rådde i fängelserna och de tukasserier förrymda fångar utsatte befolkningen för. När Sibirien deporteringen sedan år 1826 infördes kom den till en början att gälla endast sådana som av kejseren benådats från dödsstraff. De grupper av brottslingar som kunde komma ifråga utvidgades dock snart. Från 1848 blev det möjligt också för kvinnor att byta ut långvariga fängelsestraff mot förvisning och samma år fick nya grupper av manliga fångar möjlighet att söka sig som kolonister till Sibirien.

Under den period systemet fungerade, 1826-1882 räknar Juntunen med sammanlagt 3321 förvisade, av vilka 86 procent var män. En dryg fjärdedel (1899 el. 27 procent) var sådana som benådats från dödsstraff och skickades i tvångsarbete till quovor i östra Sibirien. Huvudparten av den som förvisades som kolonister placerade sig i speciella finländska kolonier i västra Sibirien, i närheten av Omsk.

Såsom jag har endast kunnat antyda fanns det olika kategorier av fångar, som av olika orsaker hamnade i Sibirien och som också levde under olika förhållanden. De som hamnade i tvångsarbete i quovor och kronofabriker gick tydligen i de flesta fall rätt snart döden till mötes, medan den andra gruppen (kolonister) gavs reella möj-

ligheter att överleva. Juntunen kunde i sin framställning mera klart och explicit ha särskiljt mellan de olika grupperna.

Till en början fick de som dömts till förvisning vandra största delen av strackan till fots, vilket för dem som skulle till östra Sibirien betydde en promenad på omkring 7500 km. Senare när kommunikationerna byggts ut började man använda sig av både järnvägs- och flodtransporter.

I diskussionen om användning av deportering till Sibirien som straffform fäste man på finländsk sida från första början vikt vid behovet av möjlighet för fångarna att bevara sin anknytning till den evangelisk-lutherska tron. Det räckte dock ändå till 1860-talet innan en präst från Finland kunde förordnas att ta hand om fångarnas själavård. Hans praktiska möjligheter att få kontakt med alla dem som befann sig i tvångsarbete i östra Sibirien var dock små. De ryska myndigheterna hade inga klara uppgifter om var de finländska fångarna var utspridda och prästens ambetsdistrikt var, som Juntunen påpekar, större än hela Europa. Johannes Grano, som 1885 overtog uppgiften som Sibirien-finlandarnas präst, flyttade sin verksamhet till Vastsibirien där han gjorde en viktig insats bland de finländska kolonisterna.

Under den period som förvisning till Sibirien som straff hos oss förvisades sammanlagt 600 000 personer. Finlandarnas andel av dessa var drygt 3300 eller omkring en halv procent. Finlandarnas roll var alltså totalt sett ytterst marginell. När deporteringarna till Sibirien i slutet av 1880-talet upphör hos oss sker det på rysk begäran. Ännu under den autonoma periodens slutskede försöker man från finländsk sida genomdriva en benådning och rätt för de finländare som levde kvar i Sibirien att återvända till sitt hemland. Anhällan var uppenbarligen i hög grad ett resultat av felaktiga foreställningar i Finland om levnadsförhållandena i Sibirien. Johannes Grano, som bättre än de flesta kände Sibirien, framhävde att levnadsförhållandena egentligen var bättre där än i Finland och att de aldersstigna deporterade som levde kvar där skulle ha svårt att anpassa sig till ett liv i hemlandet.

Juntunens allmänna syn på de rysk-finländska förbindelserna förefaller att stå närmare en äldre, mera traditionell tolkning än den moderna, företradd av bl.a. hans opponent vid disputationen, Osmo Jussila. Juntunen ser utslag av rättskamp och tendenser till ryska centraliseringsstävanden där Jussila inte ser det. Juntunen ägnar inte dylika aspekter någon mera djupgående granskning. Också på andra punkter skulle jag gärna ha sett att Juntunen hade varit mera intensiv i sin problembehandling och uttryckt sig klarare - låt vara att hans avhandling också i sin nuvarande utformning innehåller mycket nytt av intresse.

Sune Jungar

Ismo Söderling:

Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhtetutkimus. Siirtolaisuustutkimuksia A 11. Turku 1983. 430 s.

Siirtolaisuusinstituutissa on valmistunut laaja maan sisäistä muutto liikettä selvittävä tutkimus. Tämän maassamuuttotutkimuksen toteuttamiseen vaikuttivat useat eri tekijät. Ensiksikin siirtolaisuutta oli maassamme tutkittu 1970-luvun alkupuolella varsin voimaperäisesti, joten tiedontarve tältä muuttoliikkeen osa-alueelta oli joksikin aikaa tyydytetty. Toisaalta samaan aikaan maassamuutossa tapaantui selviä muutoksia, jotka loivat painetta maan sisäisen muuton tutkimiselle, kehitysalueiden muuttotappio hidastui ja kääntyi osin muuttovoittoiseksi. Samalla kaupunkien saama muuttovoitto kaantyi muuttotappioksi.

Tutkimuksen käytännön toteutusta edesauttoi huomattavasti se, että Siirtolaisuusinstituutti sai analysoitavakseen Tilastokeskuksen keraaman haastatteluaineiston. Tämän materiaalin myötä poistui myös aikaisempia maassamuuttotutkimuksia väivannut puute; ennen tutkimukset pakostakin olivat suhteellisen paikallisia ja vain rajattuja perusjoukkoja koskevia. Tutkimusta varten haastateltiin 1 439 maassamuuttanutta ja 1 103 paikallaanpysynyttä. Tutkimusprojekti kustansi Suomen Akatemian.

Tutkimuksessa maassamuutto määritellään pysyväksi kunnasta toiseen tapahtuvaksi siirtymiseksi, joka ei vaaltamatta vaadi omakohtaista muutto päätöstä. Määritelmän mukaisesti samassa taloudessa voi olla sekä tavoite- että pakkomuuttajia.

Tutkimuksen väitekehityksenä on muuttoliikkeen toiminnallinen malli. Sen mukaan muuton katsotaan koostuvan useista, kronologisesti toisiaan seuraavista osaprosesseista. Mallin avulla voidaan erottaa muuton eri vaiheet sekä näissä vaiheissa vallitsevat elinolosuhteet.

Tutkimuksessa keskitytään eri muuttovirroissa esiintyvien elinolosuhteiden selvittämiseen. Muuttovirrat määntyvät sen mukaan, millaisten kuntatyyppien välillä muutto on tapahtunut. Tähän liittyen erotetaan maaseudulta maaseudulle, maaseudulta kaupunkiin, kaupungista maaseudulle ja kaupungista kaupunkiin suuntautuneet muutot. Tutkimusongelmat olivat seuraavat:

1. Millaiset olivat vuosina 1977-78 maassamuuttaneiden demografiset ominaisuudet ja muuton syyt?
2. Millaisin tiedoin muuttopäätös ja itse muutto on tehty?
3. Millaiset olivat maassamuuttaneiden elinolosuhteet ennen muuttamista ja valittomasti muuton jälkeen?
4. Millaiset muuttajat harkitsivat uudelleenmuuttamista? Samoin tutkittiin tämän mahdollisen muu-

ton syy?

Tutkimuksessa selvitettiin myös maassamuuton ja Ruotsiin suuntautuneen siirtolaisuuden välisiä yhteyksiä, haluttiin tutkia, miten nämä muutto liikkeet poikkeavat toisistaan muuttoprosessien eri vaiheissa. Analyysimenetelminä käytettiin ristintaulukointia ja MCA-analyysejä.

Tutkimuksen mukaan selvästi tärkein muuton motiivi oli työ (44 %). Toiseksi tärkein motiivi oli asuminen, sen vuoksi tapahtui joka neljäs muutto. Aikaisempien tutkimusten perusteella teidämme, että myös Ruotsiin muuttaneiden keskeinen lähtösyy liittyy työhön. Maassamuutto eroaa kuitenkin siirtolaisuudesta tässä suhteessa huomattavasti: maassamuutto on selvemmin tavoitemuuttamista (esimerkiksi uralla etenemistä) kun taas siirtolaisuus pakkomuuttamista (työttömyyden vuoksi muuttamista).

Tutkimuksen perusteella todettiin kullakin muuttovirralla olevan omat erityispiirteensä. Maaseutukuntien välisessä muutossa korostuivat ylempien sosiaaliryhmien työhön liittyvät muutot. Aikaisemminhan tämän muuttovirran muutto on ollut lähinnä maattoman maatyöväestön muuttamista, joten tältä osin tilanne on olennaisesti muuttunut.

Maaseudulta kaupunkiin muutossa voitoin erottaa useita erilaisia muuttajaryhmiä. Nuoret muuttivat kaupunkiin töihin tai opiskelemaan, vanhuksat taas lähemmäksi parempia palveluja. Tässä muuttovirrassa oli myös paljon paluumuuttajia eli sellaisia, joilla edellinen muutto oli suuntautunut kaupungista maaseudulle. Perinteisestihän maaseudulta kaupunkiin muuttamista on pidetty maaseudun työvoimareservin muuttamista, joten tältä osin muuton luonne on selvästi monipuolistunut.

Kaupungista maaseudulle muutto oli ainoa, jossa työ ei ollut tärkein motiivi. Sen sijaan asumiseen liittyvät tekijät korostuivat tässä muuttovirrassa selvemmin. Muutot suuntautuivat yleensä omistusasuntoihin (omakotitaloihin) ja siirryttäessä kaupungista maaseudulle työpaikat pysyivät yleensä lähtöalueella.

Kaupunkien välinen muutto oli erityisesti toimihenkilöiden muuttamista. He muuttivat palvelu alalta toiselle joko saadakseen paremmin palkatun tai turvatumman työpaikan. Mukana oli myös paljon opiskelunsa päättäneitä nuoria, jotka muuton yhteydessä siirtyivät työelämään.

Vaikka tutkituista n. 80 %:llä olikin ns. tavoite muuttajia, havaittiin lähes puolella haastatelluista olleen jossain muuttamista vaiheissa huomattavia vaikeuksia. Muuttovaikeuksia kokeneista voidaan mainita ensinnäkin sellaiset nuoret muuttajat, jotka muuton yhteydessä astuivat työelämään tai siirtyivät opiskelemaan. Heidän muuttamista oli usein kahtimuuttamista ja se liittyi kodista muuttamiseen. Nämä nuoret siirtyivät monissa tapauksissa ensin huoneisiin asuntoihin, jotka omalta osaltaan

olivat aiheuttamassa turhaa jatkomuuttoa. Toisen vaikeuksia kokeneiden ryhmän muodostivat ne lapset ja naispuoliset aviopuoliset, jotka olivat joutuneet pakkomuuttamaan perheenpään työhön liittyvän tavoitemuuton vuoksi. Naisilla tämä pakkomuutto ilmeni huonona työhönsijoittumisena tuloalueen työmarkkinoille.

Tutkimuksessa esitellään erilaisia keinoja muuttovaikeuksien vähentämiseksi. Toimenpide-ehdotukset ovat luonteeltaan joko yksilöllisiä tai yhteisöllisiä. Esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat varsin spesifisiä ja suhteellisen rajattuihin muuttoliikkeilmiöihin liittyviä, varsinaiset muuttoliikkeeseen

liittyvät syvälliset ongelmat - esimerkiksi kehitysalueiden heikon työllisyysilanteen aiheuttama muutto - on korjattavissa vain yhteiskuntapolitiikan eri lohkojen perusteellisella yhteensovittamisella.

Julkaisun lopussa tarkastellaan laajasti maassamuuttoon liittyvää tutkimustarvetta. Samoin pohditaan maassamuuton tulevaa kehitystä ja siihen mahdollisesti vaikuttavista tekijöistä vuoteen 2 000 mennessä.

Ismo Soderling

Finnish Diaspora I-II Papers of the Finn Forum conference, held in Toronto, Ontario, Canada, November 1-3, 1979. Published by the Multicultural History Society of Ontario. Edited by Michael G. Karni. Toronto 1981. Osa I 305 s., Osa II 319 s.

Marraskuun alussa vuonna 1979 järjestettiin Torontossa Kanadassa Finn Forum -konferenssi, jonka tarkoitus oli selvittää eri puolilta Suomen siirtolaisuutta. Konferenssin varsinaisena järjestäjänä ja isäntänä toimi The Multicultural History Society of Ontario. Esitelmöitsijoina olivat lähes kaikki Suomen siirtolaisuuden huomattavimmat tutkijat sekä Pohjois-Amerikasta Suomesta.

Nämä esitelmat on julkaistu kaksiosaisena teoksena ja tuloksena on varsin laadukas rautaisannos ja informaatiopaketti "Finnish Diaspora I-II". Ensimmäinen osa käsittää 19 artikkelia siirtolaisuudesta Suomesta Kanadaan, Etelä-Amerikkaan, Afrikkaan, Australiaan ja Ruotsiin. Toisessa osassa keskitytään pelkästään Suomen Yhdysvaltojen siirtolaisuuteen, ja artikkeleita on 17.

Heti alkuun on todettava kaksi seikkaa: ensin näkään teos ei ole yleisesitys, vaan kaikki artikkelit ovat tutkimuksia, jotka käsittelevät jotakin erikoisalaa, joko suppeampaa tai laajempaa. Toisaalta artikkelit eivät muodosta yhtenäistä kokonaisuutta, vaan kirjoittajat käsittelevät kukin oman erikoisalaansa. Tarkoitus lienee ollutkin esitellä aihepiirin tutkimuksellisia näkökulmia eikä nimenkirjoittaja siirtolaisuuden "laajista" harrasteli-

jöitä ja asiaan viikkytyimättömiä varten.

Teoksen Kanadaa koskevista artikkeleista moni käsittelee kanadansuomalaista työvaenliikettä. Tämä ei olekaan ihme, onhan liike ollut aikanaan merkittävässä asemassa siirtolaisten keskuudessa. Sitä paitsi se on alue, josta löytyy tutkijoita useampanakin seminaariin. Reino Kero kirjoittaa kanadansuomalaisten muutosta Neuvosto-Karjalaan, Arja Pili kanadansuomalaisten radikaalien ja maan hallituksen suhteista, Auvo Kostiainen sikalaisten työvaenjärjestöjen suhteista Yhdysvaltojen vastavuon järjestöihin. J. Donald Wilsonin aiheena on Matti Kurikka.

Muualle kuin Kanadaan kohdistuvaa siirtolaisuutta käsittelevät muun muassa Olavi Lahtenmäki, jonka aihe on Etelä-Amerikka, Olavi Koivukangas kirjoittaa Australiasta ja Eero Kuparinen Afrikasta. Tom Sandlund selvittää suomenruotsalaisten siirtolaisuutta ja Altti Majava Suomen Ruotini siirtolaisuutta. Keijo Virtasen aihe on suomalaisten siirtolaisten paluumuutto.

Teoksen toinen osa käsittelee suomalaisia Yhdysvalloissa. Kirjoittajina ovat muun muassa Matti Kaups, Michael Karni ja kaksi siirtoläishistorian kirjoituksen lisäksi sarjan veteraania, John Kotelmannen ja William Hoglund. Kirjan päättää professori Pertti Virtarannan artikkeli amerikansuomalaisten kielestä. Virtarannan jo useita vuosia tekemä ollut tutkimus kyseisestä aiheesta lienee odotetuimpia siirtoläistutkimuksia, mitä tällä hetkellä on tulossa.

Kanadan yhteiskuntantieteellisessä ja historian

tutkimuksessa on nykyisin intensiivisen tutkimuksen kohteena aihepiiri, josta kanadalaiset itse käyttävät termiä "multiculturalism". Valtio ja provinssit tukevat alan tutkimusta voimakkaasti ja ne ovat olleet tämänkin teoksen taustatukena. Ja hyvä niin. Kansalliset vähemmistöt ovat tutkijansa ansainneet

Siihen on "Finnish Diaspora" hyvä osoitus. Sen kautta käyvät selvästi ilmi sekä vähemmistön rooli ja merkitys suuressa maassa että suomalaisen siirtolaisuuden tutkimuksen laaja rintama.

Mika Huhta

Edellä esiteltyjä julkaisuja voi ostaa Siirtolaisuusinstituutista (os. Piispankatu 3, 20500 Turku 50, puh. 921 - 17536).

Jouni Korkiasaari, Ruotsista Suomeen vuosina 1980–81 palanneet,	A 9	50,— mk
Alpo Juntunen, Suomalaisten karkottaminen Siperiaan	A 10	60,— mk
Ismo Söderling, Maassamuutto ja muuttovirrat,	A 11	60,— mk
Finnish Diaspora I -- II.		65. mk
	osa I	37,— mk
	osa II	37,— mk

Life in the New Finland Woods. A History of New Finland, Saskatchewan. Published by The New Finland Historical and Heritage Society. Edited by Nancy Mattson Schelstraete. Edmonton 1982. 314 s.

New Finlandin suomalainen maanviljelysyhdyskunta Kanadan Saskatchewanissa on luultavasti kaikkein tunnetuimpia ja samalla tuntemattomimpia Kanadan suomalaisyhteisöistä. Jokainen, joka on siirtolaisuudesta vähänkin tietävinaan, vastaa kysymyksiin varmana, että siellä se jossakin on, Saskatchewanissa. Mutta kun pitää ruveta näyttämään kartalta, tuleekin seinä eteen.

Mistä New Finlandin sitten löytää? Kun ottaa suhteellisen hyvän kartan ja etsii provinssin kaakkoiskolkasta Esterhazyn, Tantallonin, Rocanvillen, Wapellan ja Whitewoodin kaupunkien muodostamasta viisikulmiosta, niin siinä se on. Nimeä ei kartasta löydy, on parasta vain uskoa. Kyseessä on useamman pienen kunnan alueella sijaitseva suhteellisen eristynyt maanviljelysyhdyskunta

jonne ensimmäiset suomalaiset muuttivat hetiä vasti vuosina 1887-88. He saivat homesteadinsa, jaivat ja saivat pian seuraia uusista suomalaisista. New Finland ei koskaan ole kasvanut kovin suureksi, enimmilläänkin asukkaita on ollut vain muutamia tuhat.

Mika sitten tekee alueen niin miehenkuntoiseksi? Ehkä se, että sekä Yhdysvaltojen että Kanadan suomalaiset maatalousalueet ovat tutkimuksellisesti vielä käytännöllisesti kärsien valkoista laakkia kartalla. Hammastyttävää, kun ottaa huomioon, että Kanadan suomalaisista toimi noin puolet nimenomaan maatalouden parissa ennen ensimmäisen maailmansodan alkua.

Täytyy ottaa huomioon vielä toinenkin seikka: tutkimattomuuden synty on sitä suurempi, kun muistaa, että sosiaalisilta ja muilta rakenteiltaan siirtolaisista koostuva maatalousyhteisö poikkeaa huomattavasti muusta yhteiskunnasta. Luultavasti korvaamatonta tutkimusmateriaalia on muutamana viime vuosikymmenen aikana hävinnyt. Vasta aivan viime vuosina, kun assimilaatiotutkimus on

noussut ajankohtaiseksi ja erityisesti Kanadassa puhutaan multikulturalismista, ovat silmät tämän tyyppisellekin tutkimuskentälle avautuneet.

Tälläkään kertaa eivät ole paikalle ehättäneet ensiksi tutkijat, vaan paikallinen historiaseura. Se on ponnistanut voimavaroja ja saanut aikaan hämmästyttävän monipuolisen kirjan. Lajissaan se ei toki ole ensimmäinen, onhan suomalaisilla eri puolilla Pohjois-Amerikkaa jo paljonkin vastaavansuomalaisia, Kanadassakin esimerkiksi Thunder Bayn suomalaisen historiaseuran "Bay Street Project".

"Life in the New Finland Woods" eroaa kuitenkin useimmista muista vastaavista teoksista siinä, että se on tehty poikkeuksellisen huolellisesti ja suurta vaivaa nähden. Se ei ole tieteellinen tutkimus. Siinä on kyllä lyhyt alueen historiikki, mutta muuten teos on lähinnä matrikkeli. Siinä käydään lyhyissä kappaleissa läpi alueen suomalaisten elinkeinot, kulttuurielämän eri puolet, uskonnollinen elämä ja sivistysharrastukset. Kaksi

kolmasosaa kirjasta koostuu perhehistoriikkeista.

Artikkelit eivät ole, kuten tekijät itse myöntävät, täydellisiä eivätkä tieteellisiä. Kirjasta käy selvästi ilmi eräitä New Finlandin erikoispiirteitä, esimerkiksi se, kuinka suljetussa, omavaraisessa ja eristäytyneessä maatalousyhteisössä lähes kaikki ovat sukua toisilleen tai se, kuinka suomalaiset ovat alueella hyvin säilyneet tai se, kuinka sikäläinen suomen kieli on vieläkin puhdasta verrattuna tyyppilliseen amerikansuomalaiseen "finglishiin". Erikoismaininnan ansaitsevat valokuvat, jotka ovat epäilemättä pala kanadansuomalaista kulttuurihistoriaa parhaimmillaan.

Teos on kaiken kaikkiaan omassa lajissaan tyylikäs kokonaisuus ja samalla muistutus tutkijoille, että he tarttuisivat aiheeseen ennen kuin on liian myöhäistä.

Miika Huhta

Finnish Canadian TV and Radio Association inc. on viime kesänä tehnyt 20 minuutin dokumenttifilmin "Juhannus Uudessa Suomessa", joka esitetään television Prisma-ohjelmassa 16.8.1983. Filmin jälkeen haastatellaan filmausryhman johtajaa tutkija Varpu Lindstrom-Bestiä.

TIEDOTUKSIA

Suomalais-Neuvostoliittolainen väestötieteenseminaari

Neuvostoliittoinstituutissa Helsingissä pidettiin 19. ja 20.4.1983 ensimmäinen suomalais-neuvostoliittolainen väestötieteen seminaari. Tilaisuudessa esitettiin kummastakin maasta kuusi esitelmaa. Vieraiden esitelmät ilmestyivät noin kuukautta myöhemmin kokoonnutumista yhtenä julkaisuna (Demographic Process in USSR, Moscow 1983).

Tarkastellut teemat liittyivät väestötieteen keskeisimpiin ja kiinnostavimpiin osa-alueisiin eli uusiyrittäjyyteen ja sen tutkimusmenetelmiin, ikärakenteeseen ja odotettavissa olevan elinajan kehitykseen, maassamuuttoon ja siirtolaisuuteen, väestöennusteisiin sekä lopuksi väestöllisten prosessien ohjailuun.

Seuraavassa eräitä hajahuomioita.

Erityistä mielenkiintoa suomalaiset osanottajat tunsivat Neuvostoliitossa tehtyihin väestöennusteisiin, joista professori Leonid Rybakovski piti

erittäin mielenkiintoisen esitelman. Väestöennusteiden kehittelyyn on naapurimaassamme paneuduttu viime vuosina hyvin vakavasti, sillä valtakunnallisen ja toisaalta eri alueellisten tasojen ennusteet ovat osoittautuneet varsin vaikeasti yhteensovittaviksi.

Neuvostoliittolaiset kollegat tunsivat vastaavasti suurta mielenkiintoa suomalaisten siirtolaisuuskysymyksiin. Toimistopaallikko Aitti Majavan esityksen perusteella käytiin vilkas keskustelu. Kokonaisuutena ottaen siirtolaisuusproblematikka alueellisenä ja yhteiskunnallisena prosessina on tuntematon ilmiö naapurimaassamme, joten suomalaiset kokemukset ja näkemykset tältä osin antoivat vieraillemme uutta taustatietoa.

Kaiken kaikkiaan kokoonnutuminen oli erittäin onnistunut. Seminaarin esitelmät julkaistaneen omalla erillisellä kokonaisuutena. Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi kahden vuoden kuluttua Moskovassa.

Ismo Soderling

Finno-Ugrian Studies Association of Canada

Viime vuonna perustettiin Thunder Bayssa Kanadassa yhdistys nimeltä Finno-Ugrian Studies Association of Canada (FUSAC). Jäseniä uudella yhdistyksellä on noin 40 ja sen tarkoituksena on edistää suomalais-ugrilaisien kielten ja kulttuurien tutkimusta. Toiminnan painopiste on luonnollisesti tahdattu suomen, viikon, unkarin ja muiden suomalaisperäisten kielten tutkimukseen, mutta myös muut tieteenalat, kuten antropologia, kansanrunous, musiikki, kirjallisuus jne. ovat edustettuna.

FUSAC:in tavoitteena on saada suomalais-ugrilaisiin aiheisiin keskittyvät tutkijat nykyistä parempaan yhteistyöhön sekä pyrkiä aktivoimaan tutkimusta erityisesti laiminlyödyillä alueilla. Tar-

kea tavoite on myös edistää suomalais-ugrilaisien kielten ja kulttuurien opetusta eri yliopistoissa ja oppilaitoksissa. Pyrkimyksenä on luoda FUSAC-keskus, jonne voitaisiin kerätä keskeistä arkistoa ym. materiaalia tutkimuksen ja opetuksen käyttöön.

Erityisen tärkeänä yhdistys pitää kansainvälistä yhteistyötä, minkä konferenssien muodossa FUSAC julkaisee myös "Newsletteria", joka ilmestyy kaksi kertaa vuodessa.

FUSAC:in yhteyshenkilö on

Prof. Marja Martin

Department of Languages

Lakeland University

Thunder Bay

Ontario P7B 5H1

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

ASP, Erkki & al. The skolt Lapps. On their Way of Life and Present-Day Living Conditions. Turku 1982.

BEEBE, Mona J. & FAGERLIND, Ingemar. The Effects on Instruction in the Native Versus a Foreign Language. An English-Language Science Program for Foreign Students at a Swedish Upper Secondary School. University of Stockholm. Institute of International Education. 29. march 1978.

CARLSSON-BLINDH, Inga Britt. En brio till barnens ursprung och rötter. en beskrivande rapport om røda korsets storforadrøversamhet mor- och fororaldrøversamhet i finska klasser i Eskilstuna. December 1977.

FRIS, Ann-Margriet. Policies for Minority Education. A Comparative Study of Britain and Sweden. Studies in Comparative and International Education. No 7. Institute of International Education. University of Stockholm. Stockholm 1982.

GINMAN, Marjam. En modell for journalisternas informationsanskaffning. relationen mellan informationsfløde och -substans inom olika informationsprocesser i samhället. English summary. Acta Universitatis Tamperensis ser. A. vol. 154. Tampere 1983.

GRÖNLUND RAPP, Aini. Rapport om behov for tiltak for finske arbeidstakere in Finnmark fylke. Fylkesmannen in Finnmark. 31.12.1982.

HAAVIO, Aina - TOIVONEN, Timo. Neutraalin vastausvaihtoehdon muodon vaikutus faktorinaken tereen asennetutkimuksessa. Turun yliopiston sosiologian laitos. Monisteita 27. Turku 1969.

HAGLOF, Anders & SIMENSTAD, Eva. Invandrare i Marks kommun. En enkätundersökning. Göteborgs universitet. Socialhøgskolan. Høstterminen 1980.

The History of Luce Country "Past Years", Vol. III. Compiled by Minnie Ida Mattson, New Berry New, Newberry, Michigan 1981.

HONKAI A. Kauko. Varilliset silmalasit. Tutkimus haastattelujen poliittisen kannan vaikutuksesta haastattelututkimus. Pienteeollisuusprojekti 4. Turun yliopiston sosiologian laitos - tutkimuksia 86/1976.

JARVIKOSKI, Timo. Vuorovaikutuksesta Pyhamaan Kertelissa ja PIETILA, Ritta. Pyhamaalais ten suhtautumisesta työntekoon. Sosiologinen osa-

tutkimus. Turun yliopiston kylätutkimusryhman julkaisuja 3. Turku 1970.

KANGASSALO, Hannu (ed.). First Scandinavian Research Seminar on information modelling and Data Base Management. Acta Universitatis Tamperensis ser. B. vol. 17. Tampere 1982.

KANTO, Antti. On the Estimation of the Inverse Autocorrelation Function. Acta Universitatis Tamperensis ser. A. vol. 149. Tampere 1983.

KERO, Reino. Suomen siirtolaisuuden historia I. Turun yliopisto. Historian laitos. julkaisuja 10. Turku 1982.

LAINIO, Jarmo. Finsk dialektutveckling i en svensk industristad (Fidus) - en bakgrund och metodproblem. Fuskis/Fidus 4. Uppsala Universitet. Uppsala 1982.

LAITINEN, Ahti. Vakka-Suomen asukkaiden liikkuminen alueen keskuspaikoissa. Turun yliopiston sosiologian laitoksen monisteita 65. Turku 1973.

LATVALA, Max - LIND, Anita - MAKINEN, Virpi. Inflyttarforaldrars upplevelser av svagheter i sin livssituation i Pargas. Pro gradu avhandling i psykologi vid Åbo Akademi 1983.

MUNICIO, Ingegerd. Hemsprak i forskolan. En undersökning av genomforande. EIFO Rapport Nr 21. Stockholm 1983.

NESSER, Anne. Subjekt, objekt och predikativ i Sverige-finska barns uppsatser. Fuskis/Fidus 5. Uppsala 1982.

NIKKILA, Juhani. Kriittisen teorian byrokritia-konceptio. Tutkimus hermeneuttis-dialektisen metodin ja ideologikritikin merkityksesta julkishallinnollisten ongelmien, erityisesti kansallinen byrokritiasuhteen tutkimisen kannalta. Acta Universitatis Tamperensis ser. A. vol. 152. Tampere 1983.

PELTONEN, Matti. Faktorinajyyysin soveltamisen ei kayratyymistieteissa. Turun yliopiston sosiologian laitos. monisteita. 18. Turku 1968.

PELTONIEMI, Teuvo. Familjevæld i Finland och Sverige - omfattning och attityder. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Helsingfors 1983.

PEURA, Jari & LUMENKO, Jukka. Työllisyys. Koulutuksen pitkan aikavalin seuranta tutkimus. Tyovoimaministerio suunnitteluosasto. Tyovoimapolittisia tutkimuksia Nr 36. Helsinki 1982.

RANTALA, Immo. Ultrastructural Immunoperoxidase Study of Experimental and human Glome-

RANTAMÄKI, Kaarlo: Ja sitten isä tuli Amerikasta. Vaasa 1981.

REINANS, Sven Alur & WIDGREN, Jonas: Two Reports on Migration 1982. Sopemi Report on Sweden Naut Report on Nordic Countries EIFO Report No 5. Stockholm 1983.

SANDELL, Rabbe: *Finsk invandrar diakoni i Malmö*. Malmö 1977

STRANDEN, Pirjo: Nuori lapsiperhe. Tutkimus nuorten perheiden elämäntilanteesta ja toimintaedellytyksistä. Mannerheimin lastensuojeluliiton lapsiraportti A 38 Helsinki 1982.

SANKIAHO, Risto: Tempu ja kuinka ne tehdään. Monimuuttujamenetelmät kansan palvelijoina. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisuja 220/1974.

TAKALA, Tuomas: Oppivelvollisuuskoulu ja yhteiskunnalliset intressit. Acta Universitatis Tampereensis ser. A vol. 151. Tampere 1983.

UKKOLA, Helge: Ihmisestä on kysymys. Acta Universitatis Tampereensis ser. A vol. 150. Vammala 1983.

WANDE, Erling: *Finskan i Sverige. Fuskis/Fidus 3*. Uppsala 1982.

VARKOI, Iiris: Korkeakoulujen työllisyyskoulutuksen seurantalutkimus. Työvoimaministerio, Suunnitteluosasto työvoimapolittisia tutkimuksia No 37 Helsinki 1982.

VIHKO, Veli-Hannu: Lapsi muuttajana - tutkimus muuttoperheiden 3-6 vuotiaiden lasten elämässä tapahtuvista muutoksista asuinpaikan muutoksen yhteydessä. Mannerheimin lastensuojeluliiton lapsiraportti B 37. 1979.

YLETYINEN, Riitta: *Probleme der Swersprachigkeit bei migrantenkinden Schweden als bildungspolitisches beispiel*. Berlin 1978.

YLETYINEN, Riitta: *Sprachliche und kulturelle Minderheiten in den USA, Schweden und der Bundesrepublik Deutschland Ein minderheiten- und bildungspolitischer Vergleich*. 1982

YLITALO, J. Raymond: Ylitalo, amerikkalainen. Suurlahettilias J.R. Ylitalon muistelmat Keuruu 1982.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SÄÄNNÖLLESTI SAAPUVAT ULKOSUOMALAISLEHDET

AUSTRALIA

Finlandianews
GPO Box 2455
Brisbane 4001

Isän Uutisia
Po Box 212
Mount Isa 4825

Osku
Mrs Irja Ylitalo
7 Bukara crescent
Waramanga, ACT 2611

Suomi
PO Box 543
Canberra City, ACT 2601

YHDYSVALLAT

Amerikan Uutiset
Paatoimittaja Topi Halonen
New York Mills,
MN 56567 USA

New Yorkin Uutiset
4422 - 8th Ave, Brooklyn,
N.Y. 11220 USA

Norden
8104 70th Avenue,
Brooklyn, N.Y. 11209 USA

Minnesota Finnish-American Historical Society Seuran Lehti
3900 Park Avenue South,
Minneapolis, MN 55407 USA

Raivaaja
147 Elm Street
Fitchburg, Mass. 01420 USA

Työmies Eteenpäin
Työmies Society
Box 553
Superior, Wis. 54880 USA

Velveysviesti
Grand Lodge:
United Finnish Kaleva Brothers
439 30th St., Astoria,
Oregon 97103 USA

KANADA

Canadian Uutiset
Box 2418
Thunder Bay, Ontario,
Canada P7B 5E.9

Isien Usko

Toim. Markku Suokonaukio
368 Cedar St., N.
Timmins, Ont. P4N 6J9 Canada

Vapaa Sana

400 Queen St., W Toronto,
Ontario M5V 2A6 Canada

Viikkosanomat

1088 Pape Avenue,
Ontario, M4K 3W5 Canada

RUOTSI

Finn Sanomat

Box 54
401 20 Goteborg 1

Fris-Nytt

Stora gatan 49
722 12 Västerås

Hallstalainen

Erik Vällersvagen 4
734 00 Hallstahammar

Kirkkollisia Kuulumisia

Aulikki Tiiromäki
Box 1004
22102 Lund

Elävinä Kivinä

Suomalaisen seurakunnan julkaisu
Box 2281
103 17 Stockholm

Ruotsin Suomalainen

Norra Stationsgatan 79-81
113 33 Stockholm

Ruotsin Suomalaisen Ortodoksisen Seurakunnan Viesti

St Johannesgatan 24
633 51 Eskilstuna

Siirtolainen ja Kirkko

Kungsgatan 58, 4 tr
11122 Stockholm

Tuuletin

Röntgenvagen 1 nb
14152 Huddinge

Viikkoviesti

Box 1406
11184 Stockholm

Vastmanlantilainen

Box 101
734 01 Hallstahammar

NORJA

Uuskveeni

Box 221
9951 Vardo

SAKSA

Grüsse-Terveiset

Badstr. 25
BRD

Kipinä

Leena Pimpe
v. Graevemeyer-Weg 40 a
3000 Hannover 72

TANSKA

Kööpenhaminan Suomalaisen Seuran Tiedotuslehti

Nørrebrogade 106 A
2200 København N.
Denmark

RANSKA

Ranskansuomalainen

Satu Vartrainen
75-77 rue de Chezy
92200 Neuilly sur Seine
France

MUUT SIIRTOLAISUUTTA KÄSITTELEVÄT AIKAKAUSLEHDET

AUSTRALIA

Australia 1788-1988 A Bicentennial History

School of History
University of New South Wales
PO Box 1
Kensington NSW 2033 Australia

YHDYSVALLAT

The Swedish American Historical Quarterly

Swedish Pioneer Historical Society
5125 N.S-auding Avenue,
Chicago, IL 60625 USA

KANADA

Cesa Bulletin

Editor Dr C.J Jaenen
Department of History
University of Ottawa
Ont. K1G 6N5 Canada

RUOTSI

Bryggan

Södra kyrkogatan 4
651 05 Karlstad

Invandraren

Box 10034
50010 Borås

Invandrare och Minoriteter

Muri Prastgårdsgatan 12nb
11652 Stockholm

Invandrarrapport

Kvarngatan 16
502 44 Borås

Nordisk Minoritetsforskning
NMF, Fack 12
S-12104 Johanneshov

Ny i Sverige
Box 6113
60006 Norrköping

SIV-Pressreby
Box 6113
60006 Norrköping

NORJA

Diedut
Sami instituhtta
Kautokeino, Norja

Ottar
Universitetsbiblioteket i Tromsø
Tromsø museum
N-9000 Tromsø

SVEITSI

ICMC-Migrationnews
65, Rue de Lausanne
Geneva 1202

ICMC-Newsletter
65 Rue de Lausanne
Geneva 1202

ICMC-Pressrealese
International Catholic Migration Commission
65, Rue de Lausanne
1202 Geneva

Migration Today
World Council of Churches
150 Route de ferney
1211 Geneva 20

RANSKA

Presse et Immigees en France Ciemm
46, Rue de Montreuil
75011 Paris

SUOMI

Diaspora
Kirkon ulkomaanisten toimikunta Diasporatyön
valiokunta
Vuorikatu 16 A 11
00100 Helsinki 10

Foreign Student
Leppasuonkatu 7 A
00100 Helsinki 10

Suomen Sanoma
Erottajakatu 15 17
00130 Helsinki 13

Suomen Siltä
Marjankatu 8
00170 Helsinki 17

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1983

Ministeriot	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Opetusministeriö	Hall.siht. Fredrik Forsberg	Kultt.siht. Raija Kallinen
Työvoimaministeriö	Kansliapääll. Taisto Heikkilä	Os.pääll. Holger Quick
Ulkosasiainministeriö	Toim.pääll. Alec Aalto	Jaostopääll. Tatu Tuohikorpi
Ulkiset yhteisöt		
Helsingin kaupunki	Kunnallisneuvos Johannes Koikkalainen	Kansliapääll. Paavo Mäkinen
Korkeakoulut		
Helsingin yliopisto	Prof. Lars Huldén	Prof. Yrjö Blomstedt
Jyväskylän Korkeakoulu	Dos. Veijo Saloheimo	
Jyväskylän yliopisto	Prof. Mauno Jokipii	Ap.prof. Erkki Lehtinen
Joulun yliopisto	Prof. Uuno Varjo	Prof. Kyösti Julku
Jamperen yliopisto	Ap.prof. Olli Kultalahti	Yliopett. Matti Kaasinen
Jurun yliopisto	Prof. Terho Pulkkinen	Dos. Jorma Kytömäki
Jämsän korkeakoulu	Vs. prof. Kauko Mikkonen	Ap.prof. Tarmo Koskinen
Jyväskylän Akademi	Prof. Bill Widén	Prof. Sune Jungar
Seurat ja järjestöt		
Kirkon ulkomaanasiain toimik.	Teol.tri Harri Heino	Päasiht. Jaakko Launikari
Kannanheimin Lastensuojeluliit.	Kanslianeeuvos Pekka Heimo	Toim.joht. Ilkka Väänänen
Kohjoia-Norden Yhdistys r.y.	Ohj.joht. Christoffer Schildt	Oik.tiet.lis. Jaakko Koskimies
Landsföretningen i svenska Finland r.f.	Prof. Ole Wasz-Höckert	Direkt. Per-Erik Isaksson
Luontoympäristön Keskusliitto	Rakennusneuvos Raimo Narjus	Tutk.pääll. Timo Sinisalo
Luomalaisuuden Liitto	Varatuom. Olavi Haikarainen	Yht.kunt.t.kand. Jukka-Pekka Lappalainen
Nuorten Nuorisoliitto	Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin	Koulunjoht. Antti Lehtinen
Nuorten Vaestotieteen Yhd. r.y.	Fit.lis. Altti Majava	Valt.lis. Mikko A. Salo
Nuori-Amerikka Yhd. Liitto	Hovioik.pres. Voitto Saario	Toim.joht. Antero Huttunen
Nuori-Seura r.y.	Prof. Jorma Pohjanpalo	Os.pääll. Osmo Kallala
Svenska Finlands Folktingsfull- mäktige	Dos. Tom Sandlund	Lis. Roger Broo
Helsingin yliopistosäätiö	Toim.joht. Juhani Leppä	Joht. Reino Vuorinen
Unioni Naisasiainliitto Suomessa	Valt.yo. Johanna Mannila-Kai- painen	Maist.Karmela Bélinki
Varsinais-Suomen Maakuntaliit. Vaestöliitto	Toim.joht. Perttu Koillinen VTT Aarno Strömmer	Ap.toim.joht. Kauno Lehto Toim.joht. Jouko Hulkko
Ruotsissa olevat		
Immigrant-Institutet (Borås)	Annikki Nikula-Benito	Saila Ekström
Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto	FM Markku Peura	Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1 Koivukangas, Olavi: Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s.
- A 2 Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. (in press).
- A 3 Kalhama, Maija-Liisa (toim.): Ulkосуomalaisuuskongressin 27.-28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä - Jyväskylä Arts Festivals 24.6. - 3.7.1975. Turku 1975, 104 s.
- A 4 Koivukangas, Olavi, Narjus, Raimo ja Sivula, Sakari (toim.): Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.-21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s.
- A 5 Jäykkä, Eva ja Kalhama, Maija-Liisa (toim.): USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tunti-suunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2.-3.6.1977. Turku 1977, 148 s.
- A 6 Sundsten, Taru: Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900-39). Vaasa 1977, 104 s.
- A 7 Munter, Arja (toim.): Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s.
- A 8 Koivukangas, Olavi, Lindström, Kai ja Narjus, Raimo (toim.): Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19.-20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.
- A 9 Korkiasaari, Jouni: Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Turku 1983, 289 s.
- A 10 Juntunen, Alpo: Suomalaisien karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 314 s. + liit.
- A 11 Söderling, Ismo: Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 429 s.
- B 1 Widén, Bill: Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s.
- B 2 Wester, Holger: Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s.
- C 1 Kero, Reino: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Reprint of Annales Universitatis Turkuensis Ser. B - Tom. 130, Turku 1974. Vammala 1974, 260 pages.
- C 2 Koivukangas, Olavi: Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974, 333 pages.
- C 3 Karni, Michael G., Kaups, Matti E. and Ollila, Douglas J. (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 pages.
- C 4 Kostiainen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism, 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 pages.
- C 5 Virtanen, Keijo: Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 pages.
- C 6 Pilli, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 320 pages.

Erikoisjulkaisut

- Niitemaa, Vilho, Saukkonen, Jussi, Aaltio, Tauri ja Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends - Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhla-julkaisu. Vaasa 1976, 349 pages.
- Koivukangas, Olavi ja Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 s.
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. Turku 1980, 100 s.
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäämeren rannoilla. Finnene ved Nordishavets strender. Kveeniseminaari 9.-10.6.1980 Rovaniemellä. Kveneseminarier i Rovaniemi 9.-10.6.1980. Turku 1982, 235 s.

Aikakauslehti

Siirtolaisuus-Migration. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa. (Tidskriften Siirtolaisuus-Migration utgives fyra gånger per ett år).